

Resultaten tweede enquête financieel toezicht

PEILING NAAR VARIANTEN EN VOORKEUREN

DOORONTWIKKELING FINANCIEEL TOEZICHT - DEELRAPPORT 2

BMC | onderzoek

4 augustus 2017
ir. A.J. (Bjorn) Gossen
drs. C.J.C. (Carlo) Vreugde
Projectnummer: P002303

INHOUD

HOOFDSTUK 1	INLEIDING OP DIT RAPPORT	2
1.1	Opdracht aan BMC en afbakening van dit deelrapport.....	2
1.2	Gevolgde aanpak en respons	2
1.3	Reacties op de opzet van de enquête	4
HOOFDSTUK 2	KERNBEVINDINGEN UIT DE ENQUÊTE.....	6
2.1	De toezichtsoopdracht.....	6
2.2	De horizontale verantwoording	7
2.3	Het verticale toezicht - de positionering	7
2.4	Het verticale toezicht - de uitvoering	9
HOOFDSTUK 3	INTEGRALE RESULTATEN ENQUÊTE	11
3.0	Respondentinfo.....	12
3.1	De toezichtsoopdracht.....	24
3.1.1	<i>Aspecten waaruit de toezichtsoopdracht moet bestaan .....</i>	25
3.1.2	<i>Suggesties ten aanzien van de inhoud van de toezichtsoopdracht.....</i>	26
3.1.3	<i>Formulering van de toezichtsoopdracht.....</i>	30
3.2	De horizontale verantwoording.....	31
3.2.1	<i>Voorkeursvariant ten aanzien van versterking horizontale verantwoording.....</i>	32
3.2.2	<i>Mate waarin bestuur geëquipeerd is om de begroting te beoordelen.....</i>	33
3.2.3	<i>Suggesties voor versterking van de horizontale verantwoording.....</i>	34
3.3	Het verticale financieel toezicht.....	40
3.3.1	<i>Aanpassen of handhaven van de huidige positionering.....</i>	41
3.3.1.1	<i>Voorkeuren qua eventuele alternatieve positionering.....</i>	42
3.3.2	<i>Voorkeuren ten aanzien van oprichting van een kennisinstituut.....</i>	43
3.3.3	<i>Verbetering nodig in huidige uitvoering verticaal financieel toezicht.....</i>	44
3.3.4	<i>Verbeteracties die men nodig acht.....</i>	45
3.3.5	<i>Differentiatie in het verticaal financieel toezicht.....</i>	49
3.3.5.1	<i>Inrichting van het verticale financieel toezicht bij differentiatie.....</i>	50
3.3.5.2	<i>Vershil maken tussen organisaties onder toezicht bij differentiatie.....</i>	57
3.3.6	<i>Mogelijkheden om verticaal toezicht anders vorm te geven om horizontale verantwoording te versterken.....</i>	63
3.3.7	<i>Samenhang tussen financieel en interbestuurlijk toezicht.....</i>	75
3.3.8	<i>Mogelijkheden om horizontale controlemechanismen anders vorm te geven.....</i>	80

Hoofdstuk 1 Inleiding op dit rapport

Dit hoofdstuk gaat in op de opdracht en afbakening, de gevolgde aanpak en de respons. Hoofdstuk 2 gaat in op de kernbevindingen uit de enquête. Hoofdstuk 3 bevat de integrale rapportage met alle resultaten en open tekstsuggesties uit de enquête.

1.1 Opdracht aan BMC en afbakening van dit deelrapport

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (verder: BZK) doet onderzoek naar de doorontwikkeling van het financieel toezicht zoals dat door BZK zelf en door provincies uitgevoerd wordt. Een van de aanleidingen voor dit onderzoek is het rapport 'Maak verschil' van de studiegroep Openbaar Bestuur waarin de aanbeveling is gedaan om te bezien in welke mate deregulering binnen het openbaar bestuur mogelijk is.

Met dit onderzoek wil BZK de volgende onderzoeksvraag beantwoorden: hoe effectief is het huidige financiële toezicht op gemeenten, provincies en GR's en hoe kan deze effectiviteit organisatorisch worden versterkt?

In het kader van dit onderzoek heeft BZK aan BMC Advies een tweetal vragen gesteld:

1. Hoe is het huidige financiële toezicht vormgegeven en wat zijn daarbij de succesverhalen en de belangrijkste knelpunten die worden ervaren?
2. Welke voorkeuren hebben gemeenten, provincies, GR'en en BZK ten aanzien van toezichtsvarianten?

In deelrapport 1 is de eerste vraag beantwoord. Dit deelrapport richt zich op de beantwoording van de tweede vraag.

1.2 Gevolgde aanpak en respons

Op basis van haar eigen onderzoek en de uitkomsten uit deelrapport 1 is door BZK een aantal varianten uitgewerkt en zijn de enquêtevragen opgesteld. Deze vragen zijn afgestemd met de klankbordgroep en het landelijk vakberaad financieel toezicht. Naar aanleiding daarvan heeft BZK op onderdelen aanpassingen doorgevoerd in de vragen en is de enquête door BMC Onderzoek uitgezet.

De enquête is uitgezet onder zowel bestuurlijk als ambtelijk betrokkenen. Onderstaande tabel geeft de 11 verschillende respondentgroepen weer. Dezelfde respondenten als bij de eerste enquête zijn benaderd, aangevuld met deelnemers aan de regio-bijeenkomsten en ambtelijk toezichthouders van provincies die aan de eerste enquête nog niet hadden deelgenomen.

	Uitvoerder van toezicht	Object van toezicht
Gemeente		4. Griffier gemeenteraad
		5. Portefeuillehouder financiën
		6. Hoofd financiën / concerncontroller
Gemeenschappelijke regeling		7. Hoofd financiën / concerncontroller
		8. Bestuurder
Provincie	1. Ambtelijk toezichthouder	9. Statengriffier
	2. Portefeuillehouder financieel toezicht	10. Gedeputeerde financiën
Ministerie van BZK	3. Ambtelijk toezichthouder	11. Hoofd financiën / concerncontroller

In totaal hebben 459 respondenten deelgenomen aan de enquête. De verdeling van de respons ziet er als volgt uit:

Respondent	%	aantal
Gemeente (onder toezicht) – Griffier gemeenteraad	22,7%	104
Gemeente (onder toezicht) – Portefeuillehouder financiën	15,9%	73
Gemeente (onder toezicht) – Hoofd financiën / concerncontroller	33,3%	153
Gemeenschappelijke regeling (onder toezicht) – Hoofd financiën / concerncontroller	7,0%	32
Gemeenschappelijke regeling (onder toezicht) – Bestuurder	2,0%	9
Provincie (onder toezicht) – Statengriffier	1,3%	6
Provincie (onder toezicht) – Portefeuillehouder financiën	0,4%	2
Provincie (onder toezicht) – Hoofd financiën / concerncontroller	0,7%	3
Provincie (uitvoerder toezicht) – Portefeuillehouder financieel toezicht	1,5%	7
Provincie (uitvoerder toezicht) – Ambtelijk toezichthouder	13,7%	63
Ministerie van BZK (uitvoerder van toezicht) – Ambtelijk toezichthouder	1,5%	7
Totaal	100%	459

De percentages in bovenstaande tabel geven de relatieve verhouding aan van het aantal respondenten ten opzichte van het totaal aantal respondenten. Voor de gemeenten en provincies is de relatieve respons ten opzichte van het totaal als volgt:

Respondent	# respondenten	# totaal	% respons
Gemeente (onder toezicht) – Griffier gemeenteraad	104	388	26,8%
Gemeente (onder toezicht) – Portefeuillehouder financiën	73	388	18,8%
Gemeente (onder toezicht) – Hoofd financiën / concerncontroller	153	388	39,4%
Provincie (onder toezicht) – Statengriffier	6	12	50,0%
Provincie (onder toezicht) – Portefeuillehouder financiën	2	12	16,7%
Provincie (onder toezicht) – Hoofd financiën / concerncontroller	3	12	25,0%
Provincie (uitvoerder toezicht) – Portefeuillehouder financieel toezicht	7	12	58,3%

De exacte relatieve respons van gemeenschappelijke regelingen is niet bekend. Volgens het dataportaal van de Nederlandse overheid¹ hebben alleen de Nederlandse gemeenten al 526 gemeenschappelijke regelingen. Het totaal aantal gemeenschappelijke regelingen ligt hoger. Daarmee is de relatieve respons van gemeenschappelijke regelingen laag.

Als we in meer detail kijken naar de opbouw van de respons zien we dat:

- 10,6% van de respondenten onder toezicht aangeeft enige tijd ook onder preventief toezicht te hebben gestaan in de periode 2014-2017;
- Van die 10,6% het grootste deel (58,5%) aangeeft dat dit met herindeling te maken had en de rest met de financiële situatie;
- De 41 respondenten namens gemeenschappelijke regelingen zowel kleine als grotere GR'en vertegenwoordigen². De zeer grote GR'en met meer dan 100 M€ omzet zijn niet vertegenwoordigd;

¹ <https://data.overheid.nl/data/dataset/gemeenschappelijke-regelingen>

² Van de 41 respondenten werkt 20% voor een GR met minder dan 10 M€ omzet, 42,5% met een omzet tussen de 10 en de 50 M€ en 37,5% met een omzet tussen de 51 en 100 M€.

- Van de 41 respondenten uit gemeenschappelijke regelingen er 7,7% onder toezicht staan bij BZK omdat er ook een provincie in de GR participeert. Het restant kent geen provinciale deelname en staat dus onder toezicht van een provincie;
- De relatieve respons vanuit gemeenten per provincie redelijk goed overeenkomt met het aandeel gemeenten dat elke provincie heeft. Overijssel en Noord-Holland zijn wat oververtegenwoordigd.

Provincie	# respondenten uit gemeenten ³	% respons	# gemeenten in provincie	relatief aandeel
Drenthe	10	3,6%	12	3,1%
Flevoland	3	1,1%	6	1,5%
Fryslân	19	6,8%	24	6,2%
Gelderland	32	11,5%	54	13,9%
Groningen	15	5,4%	23	5,9%
Limburg	19	6,8%	33	8,5%
Noord-Brabant	35	12,6%	64	16,5%
Noord-Holland	46	16,5%	48	12,4%
Overijssel	34	12,2%	25	6,4%
Utrecht	18	6,5%	26	6,7%
Zeeland	7	2,5%	13	3,4%
Zuid-Holland	40	14,4%	60	15,5%
	278	100%	388	100%

- De relatieve respons per gemeentegrootteklasse redelijk goed overeenkomt met het relatieve aandeel gemeenten in elke klasse. Kleine gemeenten zijn wat ondervertegenwoordigd in de enquête.

Gemeentegrootteklasse	# respondenten uit gemeenten ⁴	% respons	# gemeenten in die grootteklasse	relatief aandeel
0-20.000	79	24,2%	121	31,2%
20.000-50.000	168	51,5%	189	48,7%
50.001-100.000	43	13,2%	47	12,1%
> 100.000	36	11,0%	31	8,0%
	326	100%	388	100%

1.3 Reacties op de opzet van de enquête

Meerdere respondenten die aangeschreven zijn hebben per e-mail laten weten dat zij de thematiek zoals die in de enquête aan de orde komt ingewikkeld vinden. Een aantal heeft desondanks de enquête ingevuld, een aantal gaf aan het te ingewikkeld te vinden om dit te kunnen beantwoorden. Dit geldt vooral voor respondenten die wat verder van het thema afstaan, zoals griffiers. Dergelijke opmerkingen komen ook terug in de open antwoorden.

³ NB: dit betreft niet per se unieke gemeenten. Het kunnen ook drie respondenten uit dezelfde gemeente zijn (griffier, ambtenaar, wethouder)

⁴ Zie opmerking 3. Daar komt bij dat het totaal aantal respondenten uit gemeenten ligt hier hoger. Niet iedereen heeft ingevuld in welke provincie de gemeente ligt.

Deze ingewikkeldheid van de thematiek kan een reden zijn voor het verloop van de beantwoording van de enquête:

- 459 respondenten hebben de start vraag 'organisatie' beantwoord;
- 419 respondenten hebben vraag 1.1 beantwoord;
40 respondenten hebben na lezing van de introductie op deel 1 afgezien van beantwoording en dus geen enkele inhoudelijke bijdrage geleverd
- 398 respondenten hebben vraag 2.1 beantwoord;
21 extra respondenten hebben na lezing van de introductie op deel 2 afgezien van het verder afmaken van de enquête
- 393 respondenten hebben vraag 3.5 beantwoord;
de meeste respondenten die doorgedaan zijn met vraag 2 hebben de enquête ook afgemaakt

Hierbij moet opgemerkt worden dat het normaal is bij online vragenlijsten dat gaandeweg respondenten afhaken. Het aantal van 40 bij de start lijkt wel hoog.

Ten aanzien van de interpretatie van de vragen is door het vakberaad gemeentefinanciën na afloop van de enquête schriftelijk een reactie aan BZK en aan BMC gegeven op mogelijke interpretatieverschillen die zouden kunnen ontstaan door de vraagstelling. Het is aan BZK om die reactie te betrekken bij de duiding van deze uitkomsten en het invoegen van de uitkomsten in het overkoepelend onderzoeksrapport dat BZK opstelt.

Hoofdstuk 2 Kernbevindingen uit de enquête

De enquête bestaat uit een drietal onderdelen: de toezichtsoopdracht, de horizontale verantwoording en het verticale financieel toezicht. Bij het verticale toezicht is ingegaan op enerzijds de positionering en anderzijds de uitvoering. Dit hoofdstuk geeft per onderdeel van de enquête de kernbevindingen aan.

2.1 De toezichtsoopdracht

Ten aanzien van de toezichtsoopdracht is gevraagd naar de aspecten waaruit deze moet bestaan en naar het type formulering. Ook is gevraagd naar suggesties ten aanzien van de inhoud.

Ten aanzien van de *inhoud van de toezichtsoopdracht* kon men meerdere aspecten aanvinken. In het rapport is alleen weergegeven hoe vaak elke categorie is aangegeven. Hieronder hebben wij aangegeven welk percentage van de respondenten een aspect koos.

Aspect uit de toezichtsoopdracht	# keer gekozen	% respondenten dat hiervoor koos (N=419)
1. Structureel en reëel evenwicht	352	84,0%
2. De vermogenspositie	199	47,5%
3. Het risicoprofiel	285	68,0%
4. Het systeem van interne checks and balances	132	31,5%
5. Weet niet / geen mening	7	1,7%

Gevraagd is na te gaan welke combinaties van aspecten het meest genoemd zijn. Dit overzicht volgt hieronder.

Aspect uit de toezichtsoopdracht	frequentie	%
Structureel en reëel evenwicht, De vermogenspositie, Het risicoprofiel	91	21,7%
Structureel en reëel evenwicht, Het risicoprofiel	80	19,1%
Structureel en reëel evenwicht, De vermogenspositie, Het risicoprofiel, Het systeem van interne checks and balances	50	11,9%
Structureel en reëel evenwicht	47	11,2%
Structureel en reëel evenwicht, De vermogenspositie	39	9,3%
Overige combinaties:	105	25,1%
<i>Structureel en reëel evenwicht, Het risicoprofiel, Het systeem van interne checks and balances</i>	22	5,3%
<i>Het risicoprofiel, Het systeem van interne checks and balances</i>	21	5,0%
<i>Structureel en reëel evenwicht, Het systeem van interne checks and balances</i>	18	4,3%
<i>Het risicoprofiel</i>	13	3,1%
<i>Het systeem van interne checks and balances</i>	12	2,9%
<i>De vermogenspositie, Het risicoprofiel</i>	6	1,4%
<i>Structureel en reëel evenwicht, De vermogenspositie, Het systeem van interne checks and balances</i>	5	1,2%
<i>De vermogenspositie</i>	4	1,0%
<i>De vermogenspositie, Het risicoprofiel, Het systeem van interne checks and balances</i>	2	0,5%
<i>De vermogenspositie, Het systeem van interne checks and balances</i>	2	0,5%
Weet niet / geen mening	7	1,7%
	419	100%

Ten aanzien van de *formulering van de toezichtsoopdracht* geeft 42% van de respondenten de voorkeur aan een algemeen geformuleerde toezichtsoopdracht en 52% aan een concreet geformuleerde opdracht. De rest weet het niet of heeft geen mening.

Een integraal overzicht van de gedane suggesties is opgenomen in hoofdstuk 3.

2.2 De horizontale verantwoording

Ten aanzien van de horizontale verantwoording is gevraagd naar de variant die de voorkeur heeft om de *horizontale verantwoording te versterken*. Daarbij kon men kiezen uit de auditcommissie, model Duisenberg, de toezichtskamer en geheel door de volksvertegenwoordiging. Slechts 1 voorkeur was mogelijk. 45% geeft als voorkeur aan de horizontale verantwoording te willen versterken door de auditcommissie; 32% geheel door de volksvertegenwoordiging.

Gevraagd naar de mate waarin het algemeen bestuur / de raad / Provinciale Staten op dit moment *voldoende geëquipeerd* zijn om de begroting te beoordelen, geeft 51% als antwoord voldoende, 18% goed en 2% uitstekend. 26% geeft aan dat deze gremia hiervoor onvoldoende geëquipeerd zijn.

Diverse respondenten hebben suggesties gedaan voor versterking van de horizontale verantwoording. Een integraal overzicht van de gedane suggesties is opgenomen in hoofdstuk 3.

2.3 Het verticale toezicht - de positionering

Ten aanzien van de *positionering van het verticale toezicht* geeft 70,9% er de voorkeur aan de huidige positionering te handhaven en geen enkele aanpassing nodig te achten. 22,6% (87 respondenten) willen de positionering wel (gedeeltelijk) aanpassen en 6,5% weet het niet of heeft geen mening.

Aan de 87 respondenten die hebben aangegeven de positionering aan te willen passen is gevraagd naar hoe dan wel:

- Ten aanzien van het *toezicht op gemeenten* geeft 13% van die groep aan dit te willen handhaven bij provincies. 32% wil het afschaffen, 23% wil het verleggen naar BZK en 32% naar een centrale inspectie.
- Ten aanzien van het *toezicht op provincies* geeft 36% van die groep aan het te willen handhaven bij BZK; 29% wil dit verleggen naar een centrale inspectie, 19% wil het geheel afschaffen en 16% weet het niet of heeft geen mening.
- Ten aanzien van het *toezicht op gemeenschappelijke regelingen van alleen provincies* geeft 27% van die groep aan het te willen handhaven bij BZK, 34% wil het verleggen naar een centrale inspectie, 18% wil het geheel afschaffen en 22% weet het niet of heeft geen mening.
- Ten aanzien van het *toezicht op gemeenschappelijke regelingen van alleen gemeenten* geeft 13% van die groep aan het te willen handhaven bij provincies, 40% wil het verleggen naar een centrale inspectie, 15% naar BZK en 28% wil het geheel afschaffen. 5% van de respondenten weet het niet of heeft geen mening.
- Ten aanzien van het *toezicht op gemeenschappelijke regelingen waarin zowel provincies als gemeenten vertegenwoordigd zijn* geeft 30% van die groep aan het te willen handhaven bij BZK, 39% wil het verleggen naar een centrale inspectie, 24% wil het geheel afschaffen en 8% weet het niet of heeft geen mening.

Op onderdelen geven de 87 respondenten dus aan ook de huidige positionering te willen handhaven.

Als we de hoofdvraag en de verdiepingsvraag combineren en alleen uitgaan van de respondenten die een mening hebben over de positionering, ontstaat onderstaand beeld:

Verticaal toezicht op ...	Handhaven bij huidige toezichthouder	Afschaffen	Verleggen	Weet niet / geen mening
Provincies	85,9%	4,1%	6,4%	3,6%
Gemeenten	80,1%	7,4%	12,6%	0,0%
GR'en van alleen provincies	83,9%	3,9%	7,5%	4,7%
GR'en van alleen gemeenten	80,7%	6,1%	12,2%	1,1%
GR'en van provincies en gemeenten	84,7%	5,3%	8,3%	1,7%

Gevraagd is na te gaan welke categorie respondenten de voorkeur geeft aan aanpassing van de positionering. Dit betreft onderstaande respondenten:

Respondent	Voor anders positioneren	% van totale groep ⁵
Gemeente (onder toezicht) – Griffier gemeenteraad	18	21%
Gemeente (onder toezicht) – Portefuillehouder financiën	21	34%
Gemeente (onder toezicht) – Hoofd financiën / concerncontroller	33	25%
Gemeenschappelijke regeling (onder toezicht) – Hoofd financiën / concerncontroller	9	29%
Gemeenschappelijke regeling (onder toezicht) – Bestuurder	1	14%
Provincie (onder toezicht) – Statengriffier	1	20%
Provincie (onder toezicht) – Portefuillehouder financiën	0	0%
Provincie (onder toezicht) – Hoofd financiën / concerncontroller	0	0%
Provincie (uitvoerder toezicht) – Portefuillehouder financieel toezicht	0	0%
Provincie (uitvoerder toezicht) – Ambtelijk toezichthouder	2	4%
Ministerie van BZK (uitvoerder van toezicht) – Ambtelijk toezichthouder	2	33%
Totaal	87	22%

Kijkend naar de samenstelling van de 72 respondenten uit gemeenten die kiezen voor anders positioneren blijkt dat deze als volgt verdeeld zijn over de gemeentegrootteklassen:

Gemeentegrootteklasse	% respons op enquête	# voor andere positionering	relatief aandeel
0-20.000	24,2%	13	18,1%
20.000-50.000	51,5%	37	51,4%
50.001-100.000	13,2%	9	12,5%
> 100.000	11,0%	13	18,1%
	100%	72	100%

⁵ Met de totale groep bedoelen we de groep van dit respondenttype die deze vraag beantwoord heeft.

Ten opzichte van de respons op de gehele enquête blijkt uit bovenstaande tabel dat een relatief groter aandeel van de 100.000+ gemeenten kiest voor andere positionering en kleinere gemeenten juist relatief meer kiezen voor handhaven van de huidige positionering. Die 13 respondenten uit 100.000+ gemeenten bestaan uit 3 griffiers, 6 ambtenaren en 4 bestuurders. Daarvan geven er 5 aan het toezicht op gemeenten af te willen schaffen, 7 het te willen verleggen (waarvan 4 naar BZK en 3 naar een centrale inspectie) en 1 geeft geen alternatief.

2.4 Het verticale toezicht - de uitvoering

In het verlengde van de vorige vraag is gevraagd of men de *oprichting van een centraal kennisinstituut toezicht* gewenst vindt, ongeacht de positionering van het verticaal toezicht. Dit instituut heeft tot doel om de horizontale verantwoording of het verticale toezicht te faciliteren, zorg te dragen voor de nodige uniformering en om nieuwe inzichten op het gebied van toezicht te verspreiden.

31% van de respondenten geeft aan dit gewenst te vinden; 53% ziet dit niet als wenselijk en 16% weet het niet of heeft geen mening.

In deel 1 van dit onderzoek is in de regiobijeenkomsten gesproken over de huidige uitvoering van het verticale toezicht en verbetermogelijkheden. Een weergave daarvan is opgenomen in deelrapport 1. In deze enquête is opnieuw gevraagd aan respondenten of zij, kijkend naar de huidige uitvoering van het verticale financieel toezicht, daarin *verbetering nodig* achten. 44% van de respondenten vindt verbetering nodig, 46% niet en 10% weet het niet of heeft geen mening.

We hebben in onderstaande tabel een uitsplitsing gemaakt van het beeld per respondentgroep. Dat laat per groep zien welk percentage van elke groep verbetering nodig acht in de uitvoering van het verticale toezicht.

Respondent	# dat verbetering nodig acht	% van totale groep ⁶
Gemeente (onder toezicht) – Griffier gemeenteraad	36	43%
Gemeente (onder toezicht) – Portefeuillehouder financiën	21	34%
Gemeente (onder toezicht) – Hoofd financiën / concerncontroller	67	51%
Gemeenschappelijke regeling (onder toezicht) – Hoofd financiën / concerncontroller	13	45%
Gemeenschappelijke regeling (onder toezicht) – Bestuurder	2	25%
Provincie (onder toezicht) – Statengriffier	1	20%
Provincie (onder toezicht) – Portefeuillehouder financiën	0	0%
Provincie (onder toezicht) – Hoofd financiën / concerncontroller	1	100%
Provincie (uitvoerder toezicht) – Portefeuillehouder financieel toezicht	3	60%
Provincie (uitvoerder toezicht) – Ambtelijk toezichthouder	21	38%
Ministerie van BZK (uitvoerder van toezicht) – Ambtelijk toezichthouder	4	67%
Totaal	169	44%

⁶ Met de totale groep bedoelen we de groep van dit respondenttype die deze vraag beantwoord heeft.

Uit de tabel blijkt dat de relatief minder bestuurders van gemeenten en gemeenschappelijke regeling verbetering nodig achten terwijl juist relatief meer portefeuillehouders financieel toezicht van provincies, ambtenaren uit gemeenten en toezichthouders van BZK verbetering nodig achten.

Aan de 44% respondenten die verbetering nodig achten is gevraagd *wat de toezichthouder wat hen betreft moet doen* om de kwaliteit en toegevoegde waarde van het financieel toezicht te versterken. Men kon meerdere antwoordopties aangeven en eigen alternatieven toevoegen. In onderstaande tabel staan de antwoordopties die meer dan 50 keer gekozen zijn. Een integraal overzicht staat in hoofdstuk 3.

Verbeteren van het verticale financieel toezicht door...	% genoemd	aantal
... verduidelijken van de juiste interpretatie van de gehanteerde normen	12.9%	92
... faciliteren van kennisuitwisseling tussen gemeenten en / of GR'en ten aanzien van financiën	9.4%	67
... meer adviserend dan controlerend	8.7%	62
... de toezichtsaanpak meer op maat maken	8.1%	58
... het ontwikkelen en uitdragen van bijzondere expertise (bijvoorbeeld op het gebied van risicomangement, financiële constructies, etc.)	7.9%	56
... mondeling toelichting geven bij gemeenteraad / Provinciale Staten / algemeen bestuur op de de toezichtsaanpak en eventuele geconstateerde bevindingen	7.7%	55

Aan alle respondenten is gevraagd of zij voorstander zouden zijn van *gedifferentieerd verticaal financieel toezicht*. Daarmee wordt bedoeld dat het verticaal financieel toezicht verschillend kan worden ingericht al naar gelang de onder toezicht gestelde organisaties verschillen. 54% van de respondenten geeft aan hier voorstander van te zijn, 31% geen voorstander en 15% weet het niet of heeft geen mening.

Aan de 54% van de respondenten die voorstander zijn van gedifferentieerd verticaal financieel toezicht is vervolgens open gevraagd in welk opzicht het verticale financieel toezicht verschillend moet worden ingericht. Als suggesties zijn daarmee meegegeven intensiteit, positionering, rol, anders. Uit de open antwoorden blijkt dat differentiering in intensiteit het meest genoemd is. Ook is aan hen open gevraagd in welk opzicht de onder toezicht gestelde organisaties dan van elkaar moeten verschillen, met als suggesties omvang, begrotingsevenwicht, anders. Naast omvang en begrotingsevenwicht zijn risicoprofiel en risicobeheersing veel genoemd. Een integraal overzicht van alle antwoorden op deze open vragen is opgenomen in hoofdstuk 3.

Tot slot van de enquête is nog een drietal open vragen aan alle respondenten gesteld:

- Welke mogelijkheden zijn er om het verticale financieel toezicht anders vorm te geven opdat *horizontale verantwoording versterkt* kan worden?
- Waar ziet u de *samenhang tussen financieel toezicht en interbestuurlijk toezicht* en welke mogelijkheden ziet u om deze samenhang te benutten?
- Welke mogelijkheden zijn er om de *horizontale controlemechanismen anders vorm te geven* opdat het verticale financieel toezicht kan worden verminderd?

De antwoorden die hierop gegeven zijn, zijn veelomvattend. Een integraal overzicht is opgenomen in hoofdstuk 3. Daarbij is op verzoek van de opdrachtgever per antwoord aangegeven van welk respondenttype deze afkomstig is.

Hoofdstuk 3 Integrale resultaten enquête

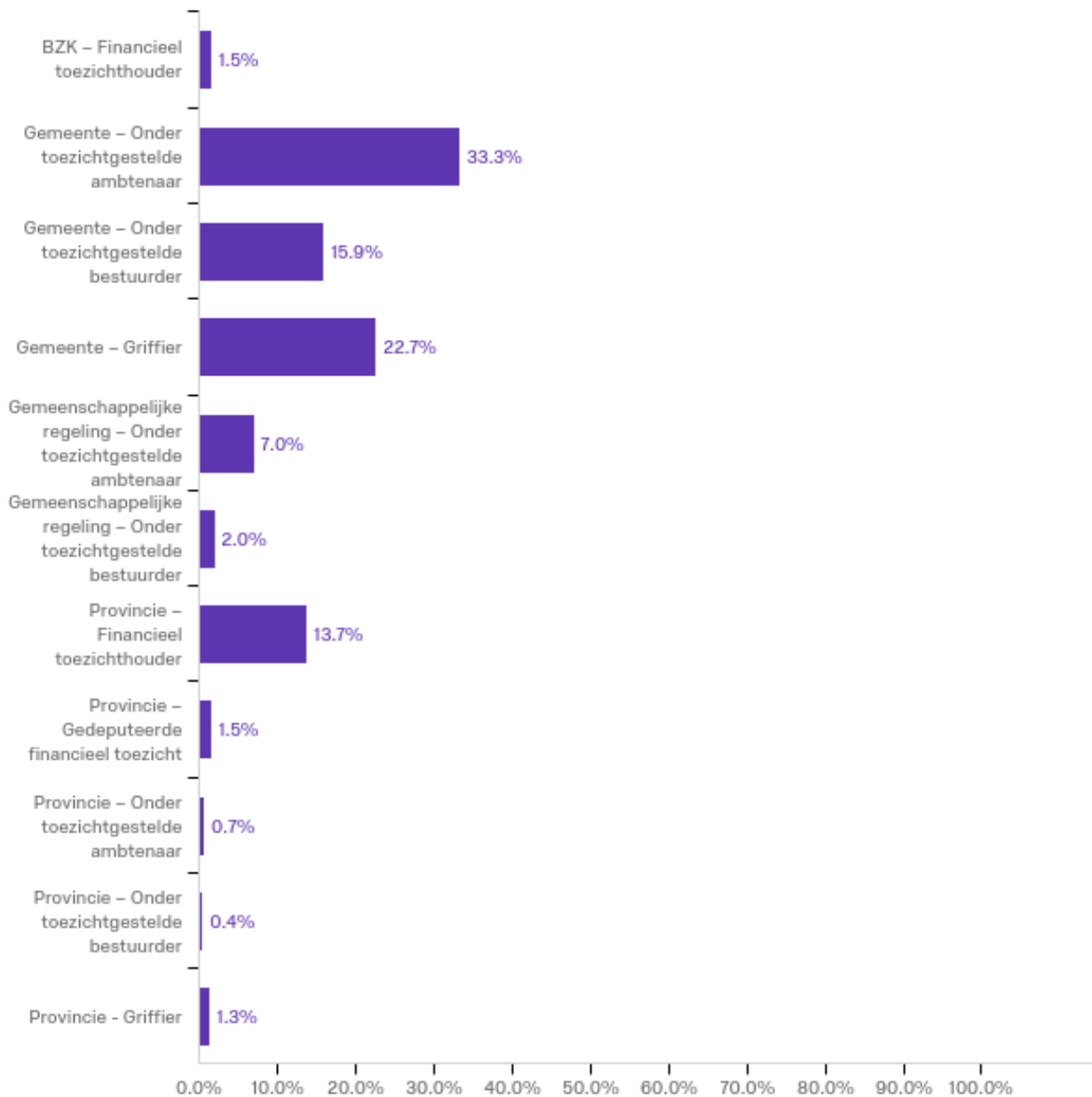
Op de volgende pagina's vindt u het integrale enquête rapport.

Dat rapport start met informatie over de respondenten. Daarna komen de volgende onderdelen achtereenvolgens aan bod:

1. De toezichtsoopdracht;
2. De horizontale verantwoording;
3. Het verticale financieel toezicht.

RESPONDENTINFO

Voor welke organisatie werkt u en wat doet u?

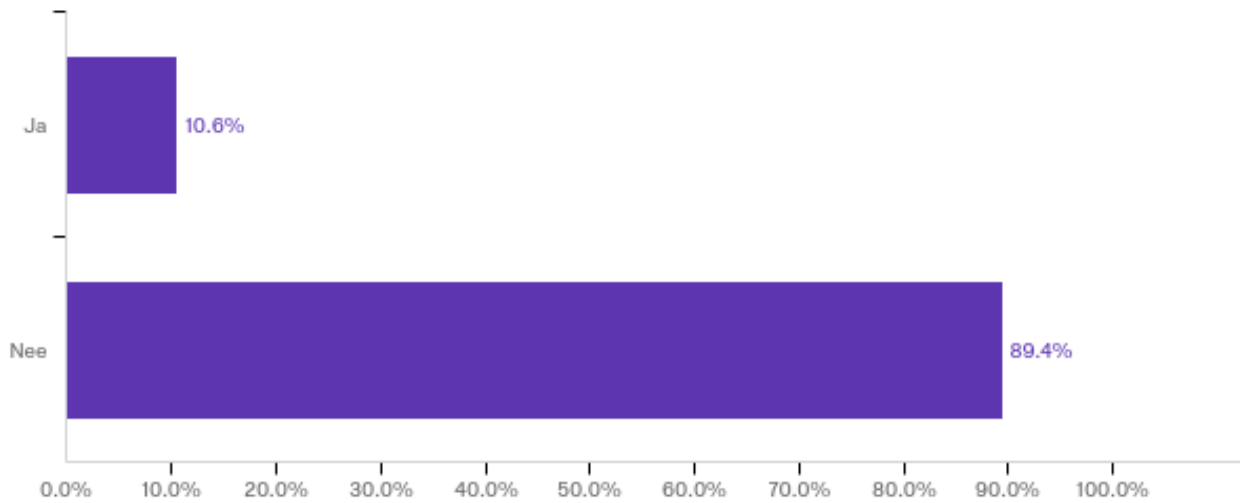

#	Antwoord	%	Aantal
6	BZK – Financieel toezichthouder	1.5%	7
7	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar	33.3%	153
8	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder	15.9%	73
9	Gemeente – Griffier	22.7%	104
10	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar	7.0%	32
11	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder	2.0%	9

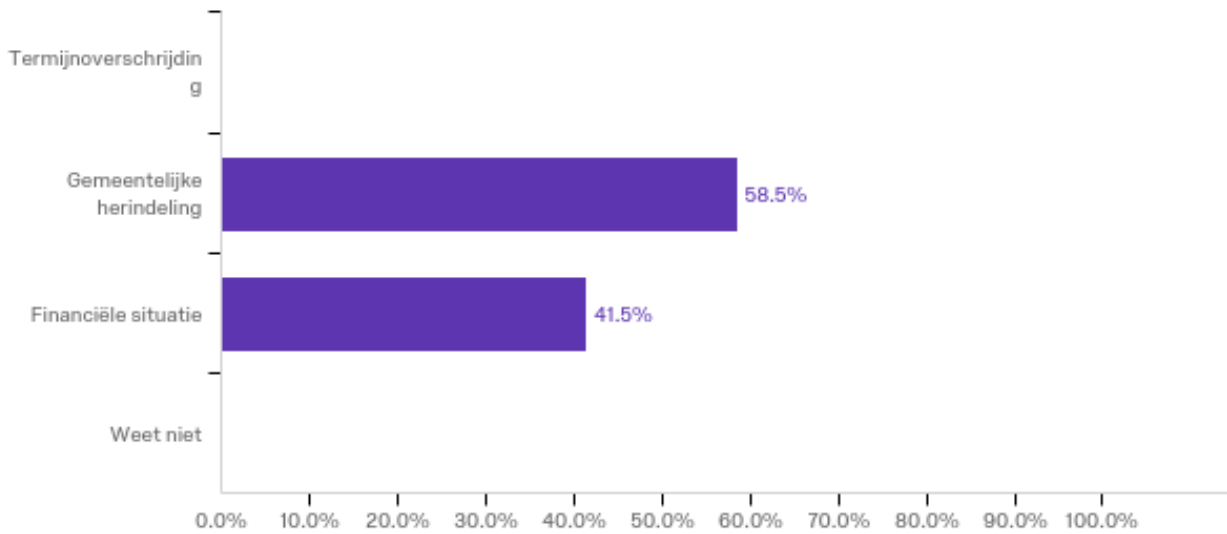
12	Provincie – Financieel toezichthouder	13.7%	63
13	Provincie – Gedeputeerde financieel toezicht	1.5%	7
14	Provincie – Onder toezichtgestelde ambtenaar	0.7%	3
15	Provincie – Onder toezichtgestelde bestuurder	0.4%	2
16	Provincie - Griffier	1.3%	6
	Totaal	100%	459

Heeft uw organisatie enige tijd onder preventief toezicht gestaan in de periode 2014/2015/2016/2017?
voor respondenten uit organisaties onder toezicht

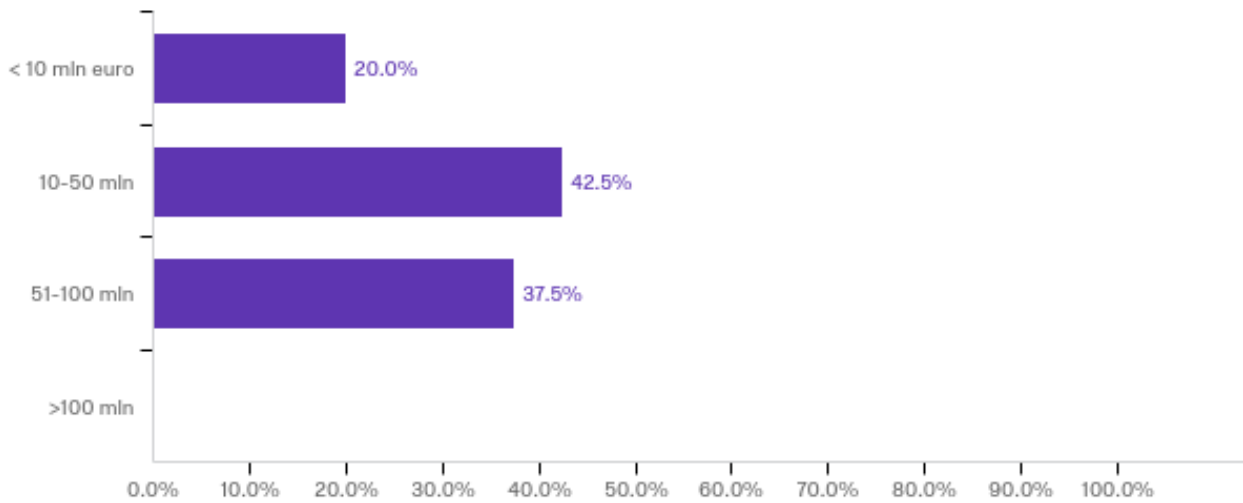
#	Antwoord	%	Aantal
1	Ja	10.6%	42
2	Nee	89.4%	355
	Totaal	100%	397

Wat was de primaire aanleiding voor het preventief toezicht?*indien het antwoord op de vorige vraag 'ja' was*

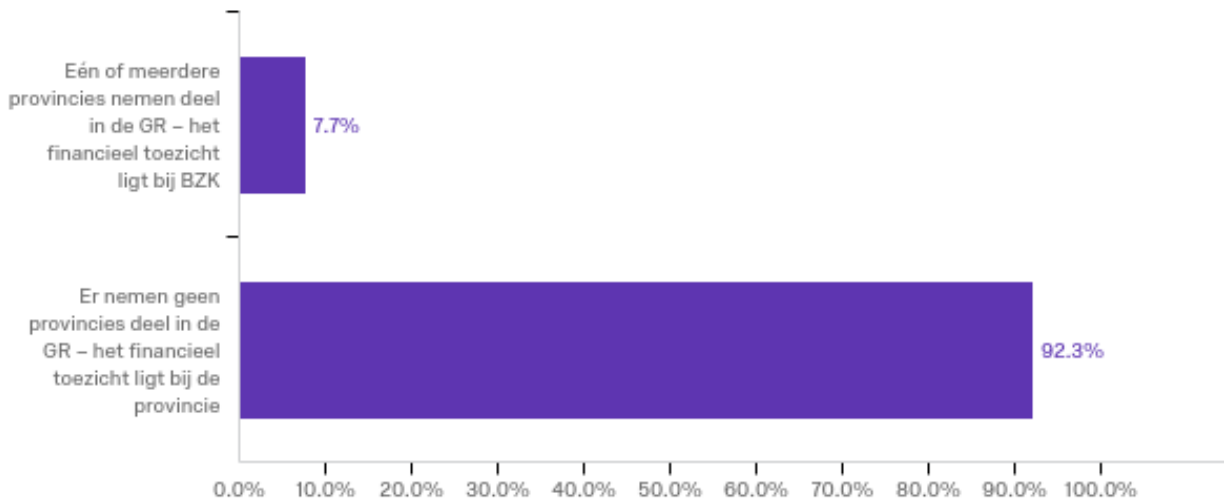
#	Antwoord	%	Aantal
1	Termijnoverschrijding	0.0%	0
2	Gemeentelijke herindeling	58.5%	24
3	Financiële situatie	41.5%	17
4	Weet niet	0.0%	0
	Totaal	100%	41

Exploitatieomvang in €

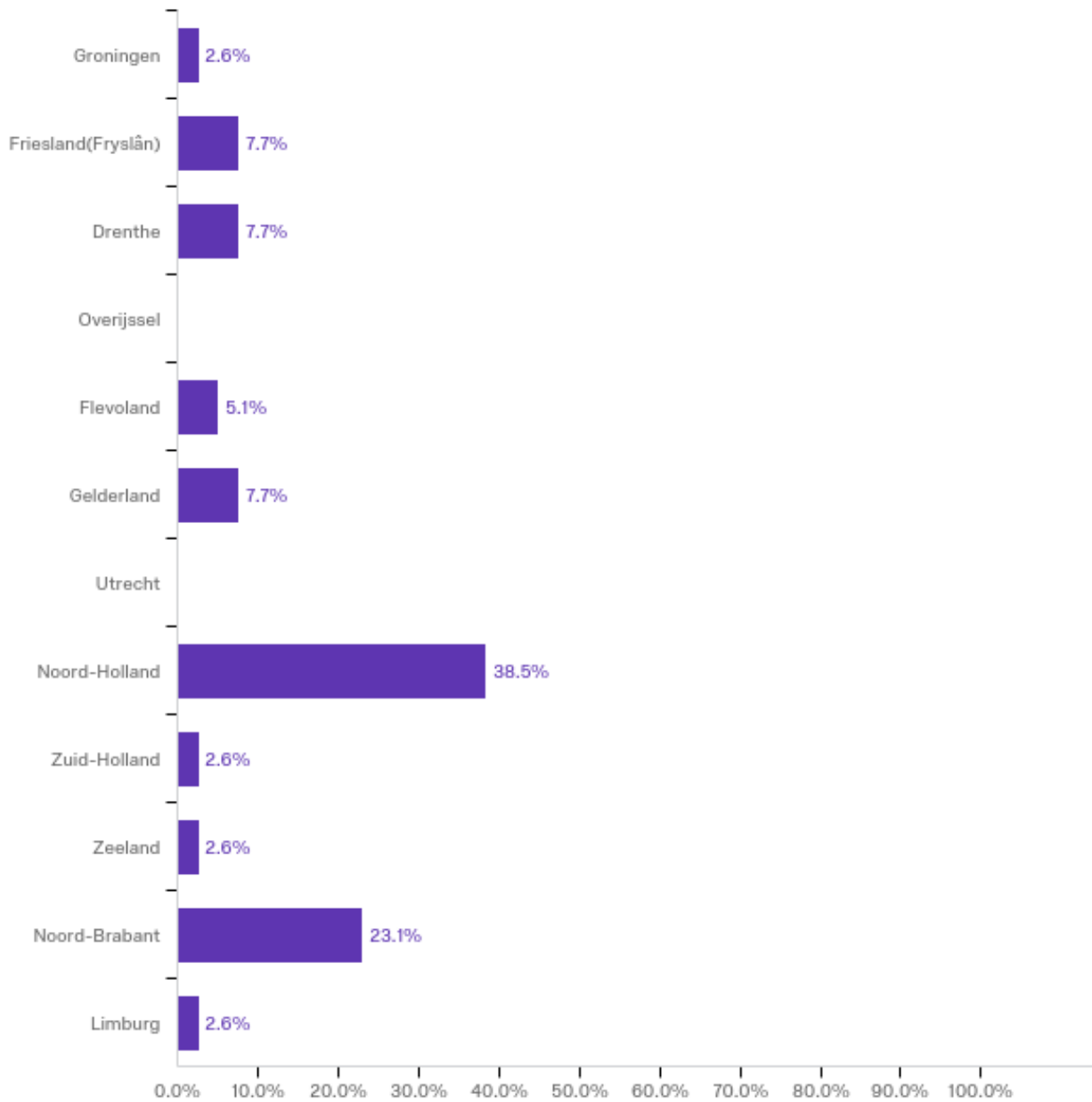
voor respondenten van gemeenschappelijke regelingen

#	Antwoord	%	Aantal
1	< 10 mln euro	20.0%	8
2	10-50 mln	42.5%	17
3	51-100 mln	37.5%	15
4	>100 mln	0.0%	0
	Totaal	100%	40

Type gemeenschappelijke regeling:*voor respondenten van gemeenschappelijke regelingen*

#	Antwoord	%	Aantal
3	Eén of meerdere provincies nemen deel in de GR – het financieel toezicht ligt bij BZK	7.7%	3
4	Er nemen geen provincies deel in de GR – het financieel toezicht ligt bij de provincie	92.3%	36
	Totaal	100%	39

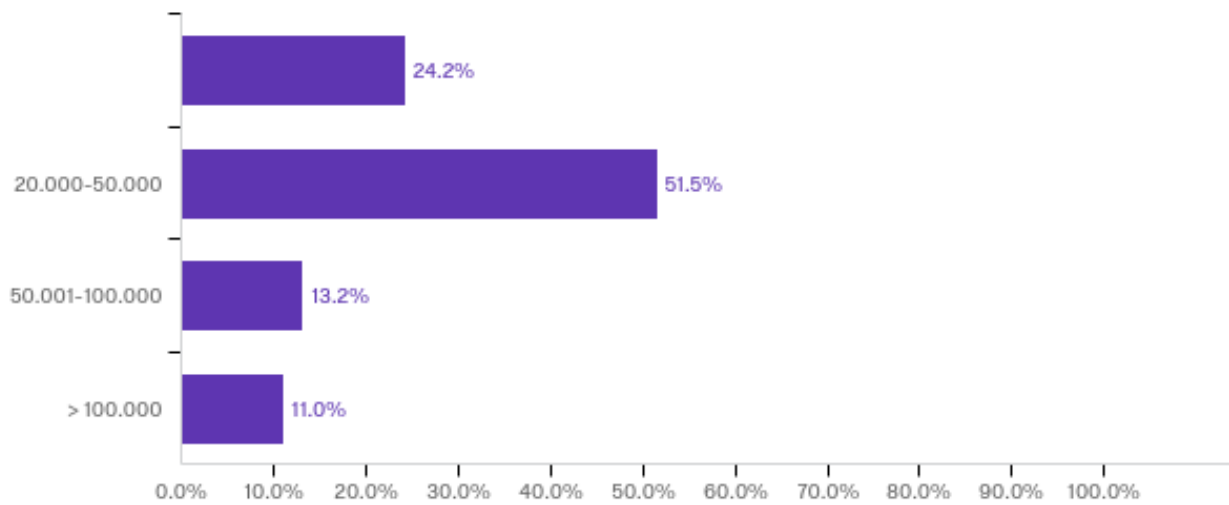
In welke provincie werkt u?*voor respondenten van gemeenschappelijke regelingen*

#	Antwoord	%	Aantal
1	Groningen	2.6%	1
2	Friesland(Fryslân)	7.7%	3
13	Drenthe	7.7%	3
14	Overijssel	0.0%	0
15	Flevoland	5.1%	2
16	Gelderland	7.7%	3

17	Utrecht	0.0%	0
4	Noord-Holland	38.5%	15
12	Zuid-Holland	2.6%	1
11	Zeeland	2.6%	1
10	Noord-Brabant	23.1%	9
9	Limburg	2.6%	1
	Totaal	100%	39

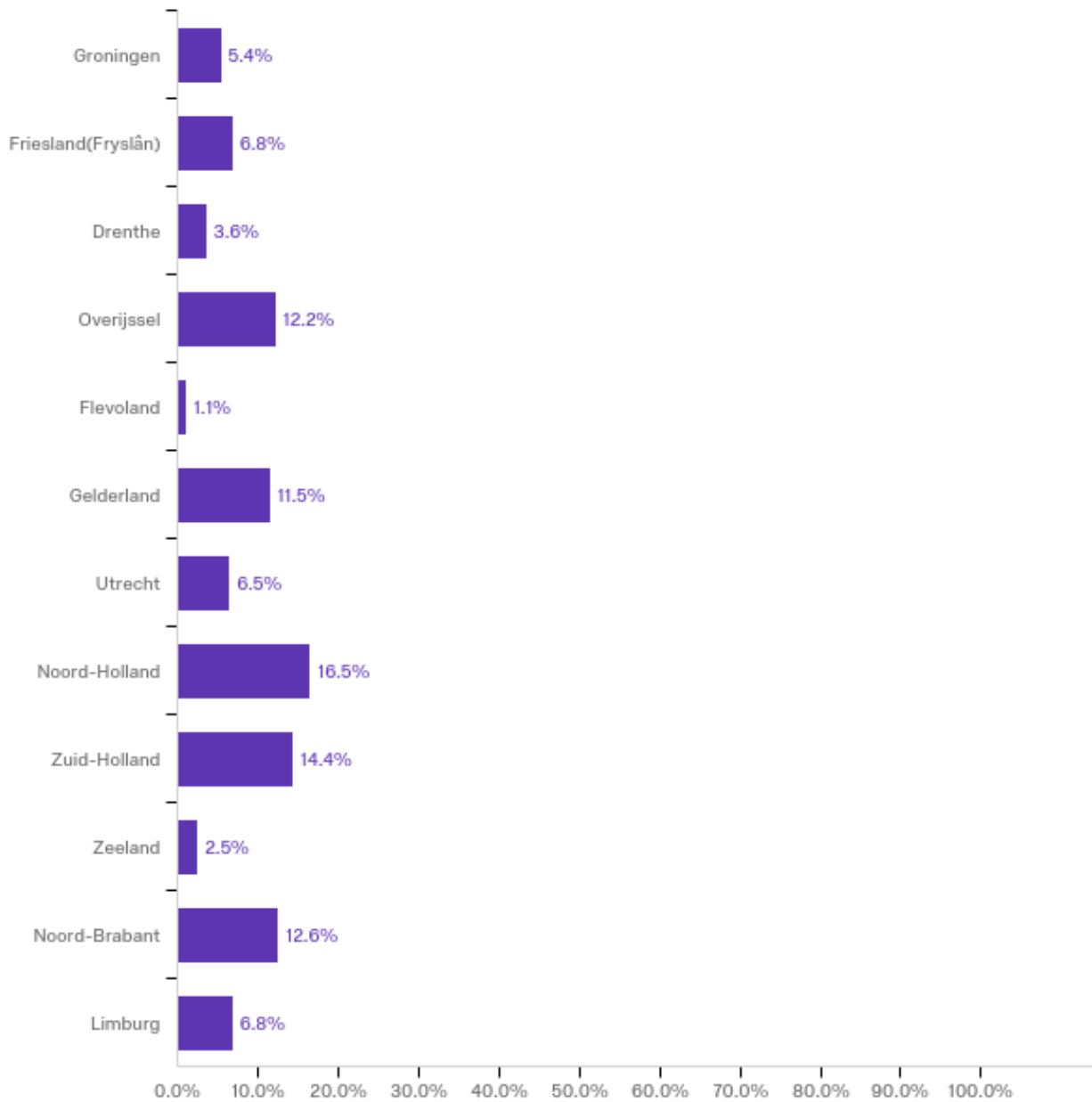
Wat is uw gemeente inwoners grootteklasse?

voor respondenten van gemeenten

#	Antwoord	%	Aantal
1	0-20.000	24.2%	79
2	20.000-50.000	51.5%	168
3	50.001-100.000	13.2%	43
4	> 100.000	11.0%	36
	Totaal	100%	326

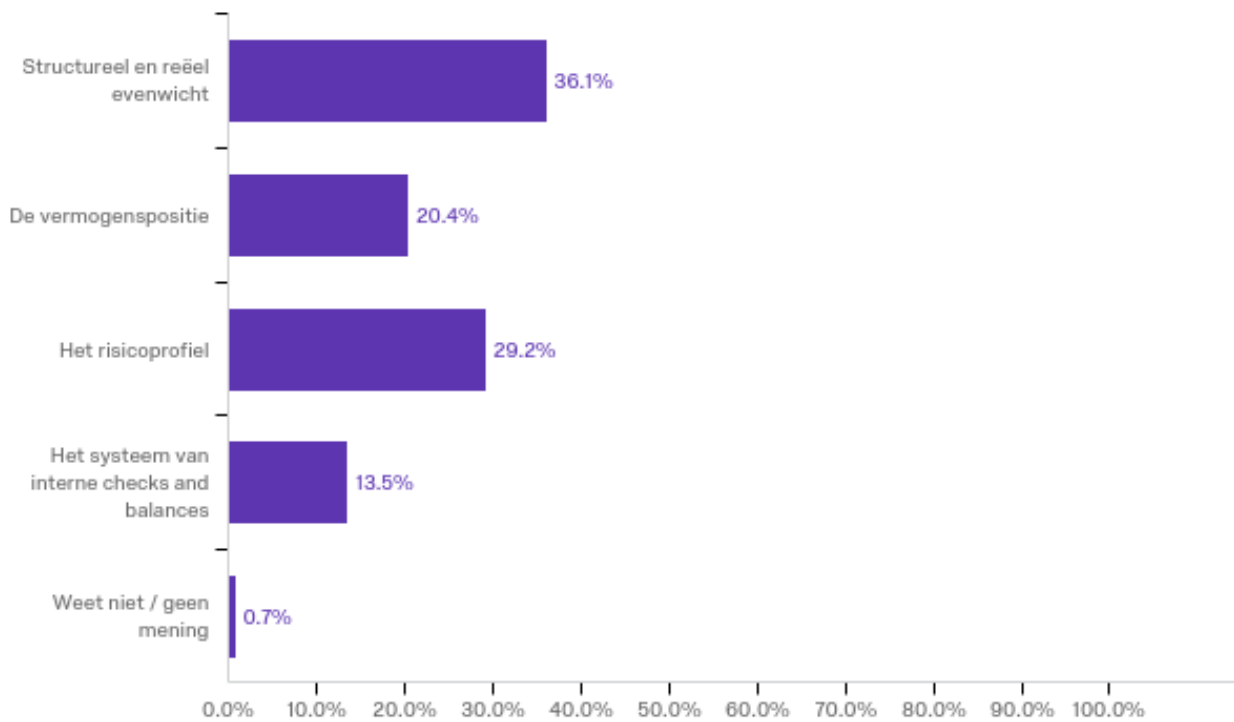
In welke provincie ligt uw gemeente?*voor respondenten van gemeenten*

#	Antwoord	%	Aantal
1	Groningen	5.4%	15
2	Friesland(Fryslân)	6.8%	19
13	Drenthe	3.6%	10
14	Overijssel	12.2%	34
15	Flevoland	1.1%	3
16	Gelderland	11.5%	32

17	Utrecht	6.5%	18
4	Noord-Holland	16.5%	46
12	Zuid-Holland	14.4%	40
11	Zeeland	2.5%	7
10	Noord-Brabant	12.6%	35
9	Limburg	6.8%	19
	Totaal	100%	278

1. DE TOEZICHTSOPDRACHT

**1.1 Kunt u hieronder aangeven uit welk(e) aspect(en) de toezichtsoopdracht naar uw voorkeur moet bestaan?
U kunt meerdere aspecten aanvinken.**

#	Antwoord	%	Aantal
1	Structureel en reëel evenwicht	36.1%	352
2	De vermogenspositie	20.4%	199
3	Het risicoprofiel	29.2%	285
4	Het systeem van interne checks and balances	13.5%	132
5	Weet niet / geen mening	0.7%	7
	Totaal	100%	975

1.2 Heeft u nog andere suggesties ten aanzien van inhoud van de toezichtsoopdracht?

1.2 Heeft u nog andere suggesties ten aanzien van inhoud van de toezichtsoop...

Lopende bezuinigingsrondes, naleving verslaggevingsvoorschriften

Toezicht niet alleen op afstand, maar veel meer ook op de soft control. Niet alleen de keiharde cijfers toetsten, maar ook kwaliteit van organisatie en bestuur. Dit bepaalt in grote mate de kwaliteit van de harde cijfers.

nee

Vermogen is in toezichtsoopdracht alleen relevant als weerdtscapaciteit in relatie tot gekwantificeerde risico's.

Lange termijn (>4 jaar) financieel beleid

neen

neen

geen

Nee

1. De kwaliteit van bestuur / governance. 2. De kasstroomprognoses in relatie tot de (meerjarige) schuldpositie en de beheersing daarvan

Advies over de vermogenspositie en het risicoprofiel is aan te bevelen, als het beprekt blijft tot advies. Het systeem van AO/IC wordt getoetst door de accountant

Risico profiel kan goede aanvulling zijn, is aanvullend

Neen

geen

risicogebieden monitoren bij significant risico

Provincie zou meer samen met de gemeente moeten optrekken en eerder plan van aanpak maken bij grote risico's.

schuldpositie

compliance

nee

onderdelen binnen het financiële proces die impact kunnen hebben op de financiële situatie binnen een gemeente. hierbij kan je bijvoorbeeld denken aan onderhoud kapitaalgoederen en grondexploities. Uiteraard zijn er nog veel meer en in het bijzonder afhankelijk van de gemeente. Maatwerk

Zie 1.1. Volgens de gemeentewet wordt nu alleen naar SRE gekeken. De provincie Limburg heeft echter al in 2005 het toezicht gewijzigd, waardoor elke gemeente één keer in de 4 jaar op alle 4 punten uit 1.1 wordt onderzocht. Deze gegevens worden neergelegd in een rapport. GS besluiten op basis van dit rapport of de gemeente voor 4 jaar repressief toezicht kan krijgen. De gemeente ontvangt dit besluit met het rapport. Desgewenst kan de raad een presentatie van het onderzoek/rapport krijgen.

Denk ook aan afstemming met rol van controlerend accountant.

Screening op basis van kengetallen, vergelijk met gemiddelde

kwaliteit van de begroting en van het P&C proces, mate waarin begroting en jaarrekening op elkaar aansluiten

Zo breed mogelijk want dan heeft het ook voor horizontale kant meerwaarde

N.v.t.

meerjarenraming zou er meer bij betrokken moeten worden/ in de lijn van duurzaam financieel evenwicht

De opdracht moet ruimte laten voor maatwerk. Risico's waar we mee te maken hebben gehad tonen aan dat je de opdracht niet te veel dicht moet zetten.

nvt

Bij de toets op het structurele evenwicht niet naar de letter van het BBV reserves beoordelen maar de reserves op hun doel beoordelen. Reden is dat soms conform het BBV een voorziening niet als zodanig gerubriceerd mag worden en dan als reserve gerubriceerd wordt. Als er een jaarlijkse storting in die reserve gedaan wordt vanuit de exploitatie kan de onttrekking aan die reserve hetzelfde beoordeeld worden als een onttrekking aan een voorziening ondanks dat die onttrekking via de exploitatie loopt.

de governance van opgaven die d.m.v (regionale) samenwerking worden opgepakt

Voor het totaal beeld zijn alle vier punten van belang.(1.1)

Financieel toezicht zou in relatie moeten staan met beleid gemeente

neen

hoe zijn de bestuurlijke checks en balances

Gebruik maken van een uniforme toetspuntenlijst.

Nee

De vermogenspositie lijkt me belangrijk, maar dan wel op basis van jaarrekeningcijfers, dit is nl een echte balans, een geprognostiseerde balans geeft hiervoor te weinig realiteitswaarde.

Bij financiële analyses ook een beleidsmatige onderbouwing geven / of in perspectief plaatsen met ontwikkelingen.

Nasrul ligt terecht op structureel en reëel evenwicht. Wij betrekken daar een breed spectrum aan andere aspecten bij (zeker al wij een verdiepingsonderzoek bij de nettreffende gemeente uitvoeren.

grondexploitaties en onderhoud kapitaalgoederen

Bij het antwoord op vraag 1 ben ik er van uit gegaan dat toezicht op het risicoprofiel ook inhoud dat er een relatie wordt gelegd met het benodigde vermogen om risico's af te dekken. Het werken met scenario's in het kader van toezicht is ook aan te bevelen. In welke mate is de gemeente in staat 'schokken' op de begroting op te vangen. Primair is de gemeente zelf verantwoordelijk voor haar financiële positie. De taak zal dus daar belegd moeten zijn waar hij hoort (primair de gemeenteraad).

nee

neen

1.1. Nu wordt volgens de GW alleen naar SRE gekeken. De provincie Limburg heeft het toezicht in 2005 gewijzigd waardoor elke gemeente één keer in de vier jaar op alle vier de punten (uit 1.1) wordt onderzocht. Deze gegevens worden neergelegd in een rapport. Op basis van dit rapport besluiten GS of de gemeente voor 4 jaar repressief toezicht kan krijgen. De gemeente ontvangt dit besluit en rapport. Voor 2005 voerde de provincie Limburg ook al verdiepingsonderzoeken uit en die besteedde naast bovenvermelde punten ook nog aandacht aan waaraan de gemeente haar geld uitgaf (aan de hand van begrotingsanalyse met vergelijkingen op basis van referentiegemeenten) en werd flexibiliteit van de begroting zichtbaar gemaakt aan de hand van economische categorieën.

Volgens de Gemeentewet wordt alleen naar het SRE gekeken. De provincie Limburg heeft sinds 2005 het toezicht gewijzigd waardoor elke gemeente één keer in de vier jaar op alle vier de punten (uit 1.1) wordt onderzocht. Deze gegevens worden neergelegd in een rapport.. Op basis van dit rapport besluiten GS of de gemeente voor vier jaar repressief toezicht kan krijgen. De gemeente ontvangt dit besluit en het rapport. Daarnaast kan op verzoek een presentatie aan de raad worden verzorgd.

De risico's van een gemeente lopen automatisch mee met optie 1 + 2. Een gemeente die alles op orde heeft, daar is de toezichtintensiteit automatisch minder. Een risicoprofiel vooraf bepalen (op basis van het verleden) heeft weinig toegevoegde waarde. Bij vaststelling van de begroting kan de raad (vanuit politieke overwegingen) onverwachte

besluiten nemen. Als toezichthouder worden we steeds verrast door sommige gemeenten. Deze ervaringen hebben we ook opgedaan met onze proef in Brabant in de periode 2005-2010.

nee

neen

stand van zaken onderhoud kapitaalgoederen

Zie punt 1.1. Nu wordt volgens de GW alleen naar SRE gekeken. De provincie Limburg heeft het toezicht al in 2005 gewijzigd waardoor elke gemeente één keer in de vier jaar op alle 4 de punten (uit 1.1.) wordt onderzocht. Deze gegevens worden neergelegd in een rapport. Op basis van dit rapport besluiten GS of de gemeente voor 4 jaar repressief toezicht kan krijgen. De gemeente ontvangt dit besluit en rapport. Als de raad dat wil kan er een presentatie verzorgd worden voor de raad, college, zie n.a.v. dit rapport.

Zie 1.1 Nu wordt volgens de GW alleen naar SRE gekeken. De provincie Limburg heeft het toezicht echter in 2005 gewijzigd waardoor elke gemeente één keer in de vier jaar op alle 4 de punten (uit 1.1) wordt onderzocht. Deze gegevens worden neergelegd in een rapport. Op basis van dit rapport besluiten GS of de gemeente voor 4 jaar repressief toezicht kan krijgen. De gemeente ontvangt dit besluit en rapport. Als de raad dat wil kan er een presentatie verzorgd worden voor de raad n.a.v. dit rapport.

Sparringpartner zijn bij financiële dossiers buiten toezichtsvoorschriften om

Ik zie geen meerwaarde in een geprognosticeerde balans, wel in de meerjarenontwikkeling van de reserves als onderdeel van het weerstandsvermogen/bufferfunctie.

-

Vooral op afstand blijven

Het financieel toezicht zou bij voorkeur terughoudend moeten zijn, op de voorwaarde dat het interne toezicht (inclusief het horizontaal toezicht door de gemeenteraad) goed op orde is. Wellicht is het mogelijk om deze checks en balances globaal te toetsen.

een structureel en reëel evenwicht zou zich altijd moeten richten op het meerjarenperspectief, dit biedt meer zekerheid dan alleen het eerste jaar

-

minder nadruk leggen op structureel en reëel evenwicht, gelet op het grootste 'risico' zijnde de hoogte van de inkomsten uit de algemene uitkering gemeentefonds

neen

Meer adviserende rol oppakken door vergelijkingen te maken met andere gemeenten / uitvoeringsorganisaties

nee

volgens mij is het een combinatie van de 3 opties, evenwicht, vermogen en risico.

Specifiek de kostendekkendheid van de leges als onderwerp en grondexploitaties

controle op interne audit

Nee, ik zie het als een verplichte controle. Dus dan zo beperkt mogelijk.

houdt het toezicht beperkt. Controlerende en toezichthoudende taak ligt bij de gemeenteraad. horizontaal toezicht moet dus het uitgangspunt zijn

nee

Nee

-

Bij vermogenspositie meer aandacht voor omvang, aard en vooral verloop van bestemmingsreserves. Deze tellen nu niet mee bij de vermogenspositie, maar zeggen veel over in hoeverre gemeenten hun taken & onderhoud mbt kapitaalgoederen en vastgoed op niveau kunnen houden

De accountant houdt reeds toezicht op de kwaliteit van de AO/IC en adviseert via de Management Letter

---

neen

---

m.i. dient de lokale autonomie van de gemeente te worden gerespecteerd. Het toezicht zal daarom terughoudend moeten zijn, om te voorkomen dat de toezichthouder op de stoel van het lokale bestuur gaat zitten. Lokaal gemaakte keuzes dienen te worden gerespecteerd. Het Rijk/provincie moet niet via een achterdeur de lokale autonomie om zeep te helpen. Meer aandacht voor risico's is wellicht goed, vooral ook zodat gemeenten van elkaar kunnen leren. De toezichthouder wordt dan een soort kennismakelaar.

Wordt er ook gekeken wat er voor gedaan wordt voor het geld. Alleen budgetten zegt niet zoveel. Wellicht vergelijken met soortgelijke gemeenten (bandbreedte bepalen of iets dergelijks).

Schuldenpositie

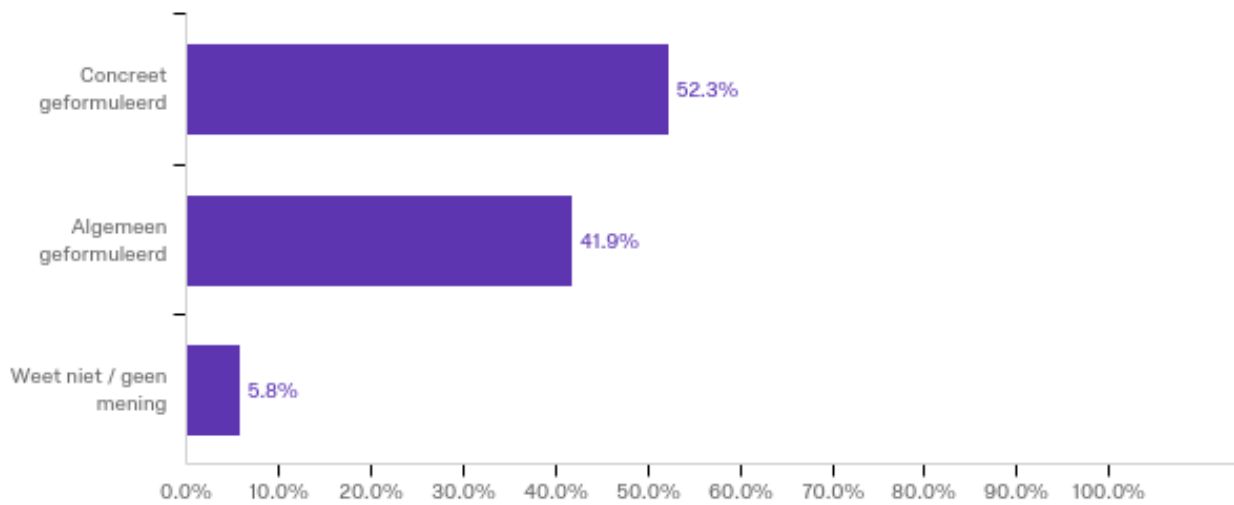

Een gesprek tussen partijen ook om het systeem van interne checks and balances te kunnen beoordelen.

Systeem van interne checks and balances alleen als daarmee rol accountant vervalt.

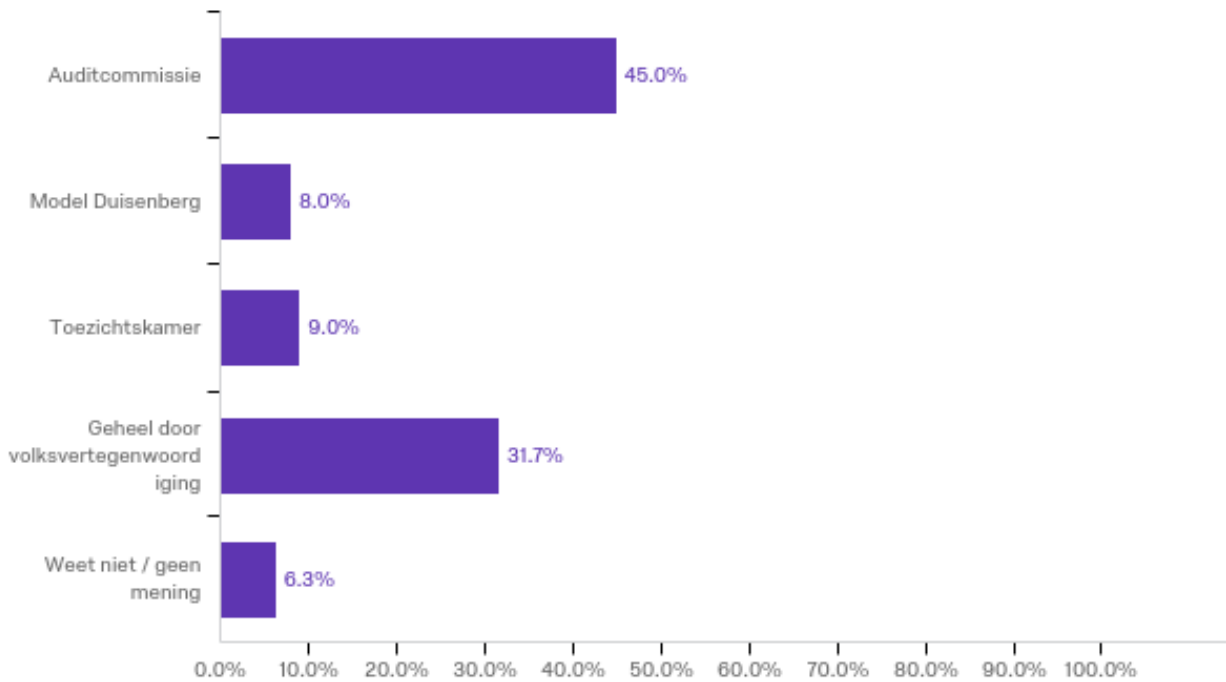
1.3 Zou u behoefte hebben aan een concreet geformuleerde toezichtsoopdracht, of eerder aan een algemeen geformuleerde toezichtsoopdracht?

#	Antwoord	%	Aantal
1	Concreet geformuleerd	52.3%	216
2	Algemeen geformuleerd	41.9%	173
3	Weet niet / geen mening	5.8%	24
	Totaal	100%	413

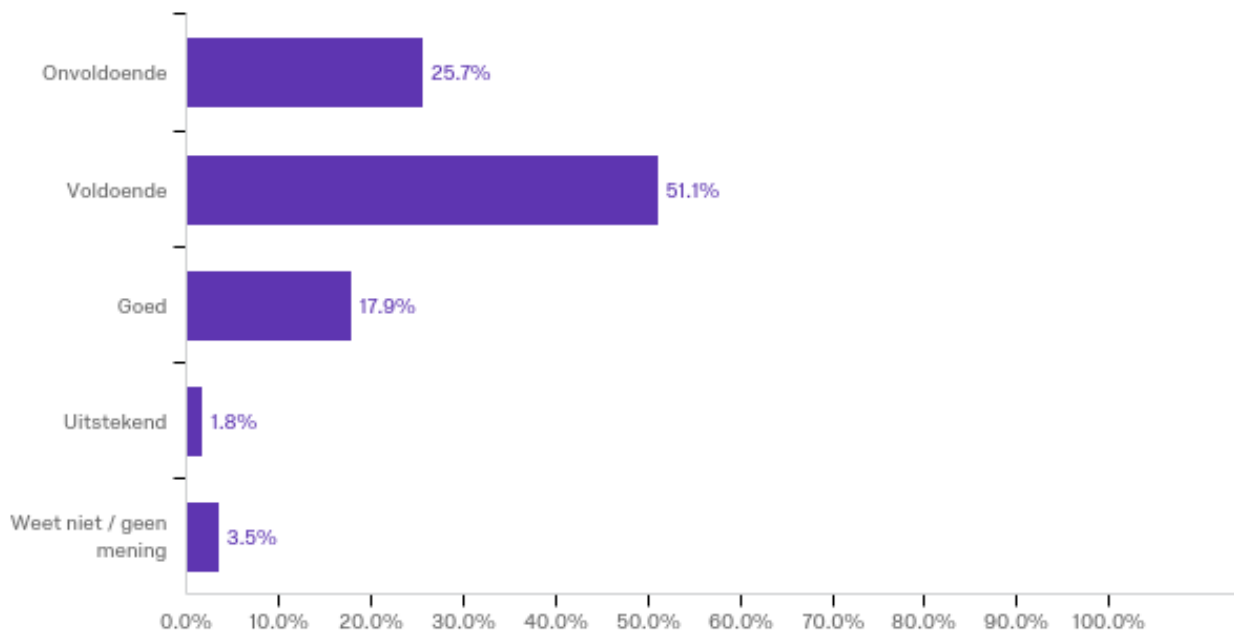
2. DE HORIZONTALE VERANTWOORDING

2.1 Kunt u hieronder aangeven welke variant qua horizontale verantwoording uw voorkeur heeft om de horizontale verantwoording te versterken? Slechts 1 voorkeur is mogelijk

#	Antwoord	%	Aantal
1	Auditcommissie	45.0%	179
2	Model Duisenberg	8.0%	32
3	Toezichtskamer	9.0%	36
4	Geheel door volksvertegenwoordiging	31.7%	126
5	Weet niet / geen mening	6.3%	25
	Totaal	100%	398

2.2 Wat is uw oordeel over de mate waarin het algemeen bestuur / de raad / Provinciale Staten op dit moment voldoende geëquipeerd is om de begroting te beoordelen?

#	Antwoord	%	Aantal
1	Onvoldoende	25.7%	102
2	Voldoende	51.1%	203
3	Goed	17.9%	71
4	Uitstekend	1.8%	7
5	Weet niet / geen mening	3.5%	14
	Totaal	100%	397

2.3 Heeft u suggesties ten aanzien van de versterking van horizontale verantwoording die voor het financieel toezicht van belang kunnen zijn?

2.3 Heeft u suggesties ten aanzien van de versterking van horizontale veran...

vergroten kennis over begroting en leren waar de Raad wel over gaat en waarover niet

Provincie meer met raden in contact te brengen en waarstaatjegemeente een minder vrijblijvende status geven. Wettelijke verplichting voor colleges opnemen.

aanpassen van programmabegrotingssystematiek

Verkiezingen 2018, afwachten wat er volgend jaar in de gemeenteraad komt.

Trainingen en infosessies over de begroting voor de raadsleden.

Uitleg aan de raad door middel van commissievergadering of inloopbijeenkomst helpt bij het begrijpen van de financiële documenten. Daarnaast nieuwe raadsleden hierin meenemen. Dit moet op hoofdlijken en niet op detail, zie ook de interpretatie van het BBV door de vele gestelde vragen. Het is voor de vaktechnen ook niet altijd duidelijk wat wel en niet mag. Die discussie moeten niet in de raad gevoerd worden maar vaktechnisch met de cie BBV.

Betere aansluiting tussen aangeboden info en het kennisniveau van raadsleden. Dat kan aan twee kanten door aanpassen info en opleiden raadsleden.

Meer toetsing tav meerjaren perspectief incl structurele dekking

Een begroting moet primair worden gezien als een politiek document (beleidskader) waarin politieke keuzes worden gemaakt. Het verengen van de begroting tot een financieel document dat technisch beoordeeld wordt, miskent de politieke betekenis! Dat is werk voor de eigen volksvertegenwoordiging. De toezichthouder mag alleen marginaal toetsen: blijven de autonome keuzes binnen de marges van wat wettelijk is toegestaan. Dat is een financieel-technische exercitie.

Beter inzicht verkrijgen in het financieel beleid op lange termijn

neen

neen

Voor mij hoeft hier niets in te wijzigen. Maw een versterking is niet nodig, de controletoren voor gemeentefinancien is wat mij betreft al te hoog.

geen aanleiding toe

Nee

Het (door)ontwikkelen van goede KPI's en sturen op gedegen kwalitatieve analyse daarvan.

Meer hoofdlijn/minder detaillering

Deze toezichthoudende rol ligt vooral bij raadsleden, die helaas niet altijd voldoende bagage hebben om financiële stukken te kunnen beoordelen.

de kernvariabelen i.r.t. het financieel toezicht centraal plaatsen in het P&C-document en het bestuur daarover een uitspraak laten doen

M.i hoeft er niets versterkt te worden. Vooral de accountantscontrole schiet zn doel helemaal voorbij. wij pleiten voor minder, globaler toezicht

Sterkere product benaderde begroting met specifieke vermelding structurele ontwikkelingen

communicatie van de rol van de raad (duidelijker rol raad)

Heb het gevoel dat de provinciebestuur, bij een ondertoezichtstelling, ook de politiek mee laat wegen. De provincie zou dan ook moeten worden getoest door de rijksoverheid.

einde rekenkamer(commissie) en meer op inhoud helpen van auditcommissie/raad

Voldoende geequipeerd, maar de kwaliteit van de raads- en commissieleden is een andere vraag.

vereenvoudig inzicht in inkomsten en uitgaven door per programma dit vast te (laten) stellen

Meer strategische financiële kennis bij raadsleden

Raadsleden vinden een begroting lastig te doorgronden; scholing aan begin van de periode voor alle raadsleden is een voorwaarde.

Eenvoudig opgebouwde begroting met voldoende mogelijkheid tot 'doorklikken' naar detailinformatie

Versterken kennis en informatie

Alle opties muv toezichtskamer hebben een politieke component in zich, en daarmee het risico van opportunisme

Griffie versterken met financiële expertise

Beknopte en transparante informatie verstrekken aan de raad

Raadsleden moeten worden ondersteund bij het doorgronden van de begrotingsstukken. De begroting moet minder voer zijn voor specialisten. Door kennis van de begroting kunnen raadsleden ook beter sturen op het beleid. Dat moet dus meer tussen de oren komen bij die raadsleden. BZK wil dit faciliteren met o.a. e-learning module over de begroting, maar ook door verbeteren en actueel houden van de site 'waarstaatjegemeente'. Mer info hierover bij Mariëlle Oosterhout en Josée Nan

De raadsleden meer mogelijkheden aanbieden om hun kennis te vergroten ten aanzien van financiën.

nvt

de kwaliteit van het lokale politieke kader is echter in veel gevallen onvoldoende om beoordelingen als boven genoemd te maken.

de gemeenteraden audits commissies en rekenkamers minimaal eens per 4 jaar bijeen laten komen met de financieel toezichthouders en de accountant.

Stop met al die extra en ook ingewikkelde regelgeving van bijv. een Commissie BBV. Soms komen er circulaires die de zaken veel gecompliceerder en waziger maken.

Voldoende financiële deskundigheid is vaak slechts bij enkele raadsleden aanwezig. Deze deskundigheid verwatert in de raad. Een concentratie van deze deskundigheid in een auditcommissie o.i.d. biedt meer kans om kennis te bundelen en in te zetten.

Opleiding statenleden. Algemene kengetallen.

De ambtenaren financiën vormen gezamenlijk een oordeel, adviseren hun AB-lid en raad

een duidelijke handreiking vanuit minbzk, met standaardvragen. Opleiding en training.

Helderheid informatie in vast te stellen stukken.

Regelmatige publicatie aan raden en colelges over wat verticaal en horizontaal toezicht inhiudt. Gericht op bewustwording van inhoud, rol en rolverdeling. Niet gericht op uitbreiding van toezicht en/of rollen maar gericht op het bewust in meer of mindere mate benutten van het bestaande instrumentarium.toepassing van huidig instrumentrium. Adagium: "niet meer maar bewust en beter"

Toezichthouder kan in gemeenteraad toelichting geven

Training, infosessies met b.v. toezichthouder, strikt volgen BBV

Trainingen en infosesses voor de raadsleden over de begroting/financien.

Verdere vereenvoudiging financiële regelgeving en meer standaardisatie. Het is en blijft complex.

De raad is geen financieel specialist. Als je de raad toch in die rol wil hebben dan zal die moeten worden gefaciliteerd.Dit zal plaatselijk verschillen.

Nadrukkelijk belang financiële kennis onder aandacht politieke partijen brengen.

Pilot Duisenberg is gestart. In de loop van de komende periode zal moeten blijken of we dit structureel zullen gaan invoeren.

begrijpelijke en vergelijkbare begroting. Relatie met de jaarrekening moet gemakkelijk te leggen zijn.

Bouw een check in op de toetsingskwaliteit van het algemeen bestuur: is dat bestuur voldoende onderlegd om de inhoud van de stukken te doorgronden?

nvt

Goed: omdat, weliswaar achteraf, de provincie daarop controleert.

Regulier contact tussen raad en toezichthouder zoals dat ook het geval is met de accountant

Voorkomen moet worden dat er naast een accountant en een provinciaal toezichthouder een derde controleinstantie als een auditcie gaat ontstaan.

Het informatiegehalte van de begroting moet omhoog en de raadsleden dienen beter opgeleid te worden

een handreiking vanuit bijv. VZG t.a.v. het beoordelen van stukken

betere scholing voor de gemeenteraad

neen

De financiële huishouding van de gemeente is dermate complex dat van raadsleden niet verwacht mag worden dat zij over zoveel specifieke financiële kennis bezitten dat zij dit kunnen beoordelen. Bij voorkeur zou ik derhalve hiervoor een rekenkamer als Toezichtkamer inzetten.

Het gaat om de meerwaarde die je t.o.v. elkaar kunt zijn. De provincie zou als sparringpartner meer ruimte vinden.

in ieder geval niet meer formele instituten optuigen zoals een rekenkamer; en maak onderscheid in grootte klassen; voor een kleine gemeente zijn er snel veel kosten verbonden aan formele instituten

Meer op hoofdlijnen. Raadsleden worden nu vaak overstelpt met P&C-documenten en zien dan door de bomen het bos niet meer en gaan zich concentreren op kleine (herkenbare) punten en vergeten de grote lijnen.

Democratie moet altijd voorop staan

De toezichthouder heeft op dit moment geen formele adviesfunctie richting de raad. Dit zou wel het kwaliteit van de raad v.w.b. dit onderwerp kunnen verbeteren. De kwaliteit is nu heel wisselend bij raadsleden.

Duidelijke afspraken over loon- en prijs indexaties, waardoor zekerheid bestaat over een structurele begrotingsomvang. Daarnaast moeten ombuigingen via de inhoud worden gedaan en niet via het geld.

Zorg ervoor dat een eenvoudige en goede beoordeling door Raadsleden (met ondersteuning 'professionals') mogelijk is

auditcommissie is in ons geval de Controlecommissie

Raad heeft onvoldoende expertise/capaciteit en tijd om dit goed te kunnen oppakken.

Verplichte cursus gemeentefinancien voor raadsleden

Verplichte basiscursus overheidsfinancien voor raadsleden

eb in mijn vorige banen vaker cursussen lezen begrotingen en jaarstukken verzorgd voor raadsleden. De kennis is echt onvoldoende aanwezig. Daar moet echt meer aandacht voor komen.

Meer kennis gemeentefinancië

meer kennis in de raad

oplossen van de actuele problemen met het tijdig aanleveren accountants verklaring

Bij het antwoord op vraag 2.1 doe ik wel de aanname dat in de audit commissie dan alle fracties vertegenwoordigd zijn. Dit om risico op informatieachterstand te verkleinen. Daarnaast dekt de term 'audit commissie' de lading niet. Beter zou zijn 'Toetsingscommissie begroting'. Daarnaast is de vraag hoe je dit wettelijk in richt. Is een advies/oordeel over de

begroting door de commissie 'bindend'. En moet bij een negatief antwoord (begroting voldoet niet aan de wettelijke criteria) de begroting weer terug naar de tekentafel van het college, of is dat oordeel aan de Raad (die kan immers ook een niet sluitende begroting goed keuren).

nee

n.v.t.

Check door deelnemers GR (financieel adviseurs gemeenten)

Nee

Meer op basis van gesprekken en wat speelt in de organisatie, dan alleen op basis van ingediende stukken

De financiële deskundigheid is vaak maar bij enkele raadsleden aanwezig. Omdat er onvoldoende kennis is bij de raad kan de raad zich geen gedegen oordeel geven over de begroting als document. Een concentratie van deskundigheid in de auditcommissie lijkt de meeste kans van slagen te hebben.

De financiële deskundigheid is vaak bij enkele raadsleden aanwezig. Er wordt onvoldoende kennis bij elkaar gebracht om als raad een gedegen oordeel te geven over de begroting als financieel document. Een concentratie van deze deskundigheid in de auditcommissie lijkt de meeste kans van slagen te hebben.

Auditcommissie

Uitwerking van wetsartikelen in een concreet toezichtskader (o.a. hoe beoordeel je het structurele saldo van een begroting)

De kennis over een solide begroting berust in eerste instantie bij het ambtelijk apparaat. Wellicht dat het college cq wethouder financieel er nog enige kennis van heeft. Bij de raad (als orgaan) ontbreekt de kennis, de deskundigheid, de interesse, de tijd, etc om een rol in het kader van financieel toezicht cq financiële verantwoording uit te kunnen voeren. Deze gedachte is een politiek correct uitgangspunt, dat echter in de praktijk niet werkt en gaat ook in de praktijk niet werken. BZK, kom eens uit die hoge ivoeren toren en verlaat de theorie en baseer je op de praktijk.

Adequaat bezette griffie, goed cursusaanbod voor raadsleden, realisme (wet RGT werkt niet, stop ermee)

meer duidelijkheid over kengetallen en normen, meer scholing/aanspreekpunt bestuurders

neen

kennisniveau verhogen

suggestieve, slechte vraag

De financiële deskundigheid is vaak bij enkele raadsleden aanwezig. Er wordt onvoldoende kennis bij elkaar gebracht om als raad een gedegen oordeel te kunnen geven over de begroting als financieel document. Een concentratie van deze deskundigheid in de auditcommissie lijkt de meeste kans van slagen te hebben.

De financiële deskundigheid is vaak bij enkele raadsleden aanwezig. Er wordt onvoldoende kennis bij elkaar gebracht om als raad een gedegen oordeel te geven over de begroting als financieel document. Een concentratie van deze deskundigheid in de auditcommissie lijkt de meeste kans van slagen te hebben.

Personele ondersteuning vanuit de gemeentelijke organisatie en meer actuele beleidsindicatoren

Behandelen technische vragen omtrent de begroting gebeurt al bij de meeste gemeenten. Cursus BBV bij installatie van nieuwe raadsleden. Bij gewijzigde voorschriften een update voor de raadsleden.

Vertrekpunt voor de horizontale verantwoording is vertrouwen. Het college gaat in de ontwerp begroting in op de financiële positie resp het structureel en reëel evenwicht. De raad mag vertrouwen op de juistheid van de informatie. Overigens een aanbeveling op de BBV-regels op dit punt aan te passen. Elimineer uit de begroting alle incidentele posten (baten en lasten en verrekeningen reserves).

Tweejaarlijks training (van een avond) aanbieden aan raadsleden door iemand van bijv. VNG opleidingen jaarlijks

wellicht instellen van toezichtskamer

Laat toezichtskamer zelfde beoordelingsformulier gebruiken als de toezichthouder. Uniformeer dit voor provincies en gemeenten. Kom tot een zelfbeoordeling van het evenwicht en verklaring daaromtrent door gemeenteraad en provinciale staten.

ontwikkelen van meer inhoudelijke kennis

Meer duidelijke afspraken over de de zaken die er echt toe doen bij een (meerjaren)begroting ipv discussies over enkele posten, futiliteiten of politieke issues. Belangrijker is uitvoering collegewerkprogramma gerelateerd aan de financiële kaders, ook op een eenvoudiger manier.

Begrotingen bevatten relatief weinig onderbouwende cijfers of beleidsmateriaal voor zinvolle beoordeling. Te veel speelt bij | (coalitiedeel van) de raad de politieke beoordeling een rol in plaats van de financieel-technische of beleidsmatig beoordeling (dragen gekozen middelen bij aan doelbereiking c.q. effectiviteit?).

Bewustwording van de gemeenteraadsleden van hun rol hierin en de zaken waaraan zij in dit bestek aandacht kunnen geven. Daarbij moet ook aandacht worden besteed aan de beperkte last die extra op de schouders van raadsleden wordt gelegd. (Daarom ook mijn voorkeur om een toezichtskamer in te richten ipv de taak bij raadsleden te leggen. Ten opzichte van taakverzwaring van raadsleden moet ook de vraag worden gesteld hoe zij hiervoor goed toegerust worden).

Training/opleiding volksvertegenwoordigers

Probleem is dat voor voldoende betrouwbaar inzicht meer (financiële) detailinfo nodig is. Dit staat weer haaks op (be)sturen op hoofdlijnen. wellicht is een "staat van herkomst en bestedingen c.q. kasstroomoverzicht een mogelijkheid om meer duidelijkheid te scheppen

Makkelijke toegankelijk vraagbaak P&C stukken gemeenten voor raadsleden en griffie

Een burgeraudit(commissie) toevoegen; financieel toezicht naast maatschappelijk (beoogde) effecten

Goed en open overleg met de accountant over bevindingen jaarcontrole

'Bewustwording' nog beter promoten (vnml. taak van griffies)

Onderlinge gemeentelijke toetsing (Gemeente A toetst D en B toetst S jaarlijks wisselend)

nee

Beter inzicht te geven aard van de kosten/opbregnsten per programma/programma-onderdeel en de de overheadkosten, door in een digitale versie door te kunnen klikken naar nadere specificaties, meerjarentrends van ontwikkeling geld en indicatoren, en verwijzingen naar relevante beleidsdocumenten en definities van relevante indicatoren

Optie 1: aandacht voor de financiële advisering over GR-en door de gemeentelijke en provinciale financials. Optie 2: opdracht accountant uitbreiden naar de begroting.

nee

delen van best practices door raadsleden zelf

nog meer commissies doet afbraak aan het democratisch proces en bevordert langere doorlooptijden en bureaucratie

Kijken naar een algemeen kader voor een auditcommissie waarbij vooral aandacht moet zijn voor de technische kant van de zaak en geen politiek bedreven wordt.

Meer deskundigheid, maar met oog voor de praktijk

De bestuursleden van een GR worden ondersteund door hun (financiële ambtenaren). Die zijn prima in staat om de P&C stukken te beoordelen.

Zorg voor een doorontwikkeling van het BBV. Definieer een aantal effectindicatoren (op basis van de burgerpeiling waarstaatjegemeente) die verplicht in begroting en jaarrekening moeten worden opgenomen. Zo krijgen gemeenteraden inzicht in de relatie tussen maatschappelijk effect en financiële inspanning die nodig is/was om dit effect te bereiken

ondersteuning verbeteren

Ja, ik zou niet heel erg inzetten op instrumenten om het horizontale toezicht te versterken, omdat het verleden al vaker heeft uitgewezen dat de gemeenteraad weinig interesse heeft in de techniek achter het bepalen van een structureel en reeel evenwicht. Ik zou er wel een voorstander van zijn als in bijvoorbeeld het BBV een verplichte paragraaf over de financiële positie van de gemeente wordt toegevoegd waarin in 1 oogopslag duidelijk naar voren komt wat het door de gemeente gepresenteerde structurele begrotingsresultaat is voor de (meerjaren)begroting.

Betere opleiding raadsleden op gebied van financiën. Meer uniformiteit begroting en minder vrijheid.

behalve versterken van de raad zou het ook kunnen helpen om de verantwoordingscriteria eenvoudig te laten zijn en gedurende een hele raadsperiode ongewijzigd te laten. Dat vergemakkelijkt vergelijking en het opsporen van trends Vind het lastig hierop een antwoord te geven, omdat ik moeite heb met het fenomeen "horizontale verantwoording". Vertrouwen is goed, controle is beter. En laat dat vooral plaatsvinden door een externe, van het AB onafhankelijke.

geef een aantal standaard vragen die een Audi Cie (of ander gremium) zich zelf kan stellen ten aanzien van de beoordeling van de begroting

vraag 2.2 dient te worden onderverdeeld in de 3 partijen. Provincie = voldoende kennis; AB / raad = kennisniveau toereikend?

Deskundigheidsbevordering volksvertegenwoordigers

Griffiers betrekken bij het verder ontwikkelen van horizontaal. Zij hebben een coach rol naar raadsleden. Zeker bij nieuwe raadsleden.

van belang is te beseffen dat de raad een lekenbestuur betreft en het vakgebied financiën complexe materie is. er dient sprake te zijn van vertrouwen van de raad in het bestuur en de organisatie. Vertrouwen dat wordt versterkt door het toezicht van de provincie en de assuranceverklaring van de door de raad aangestelde accountant. Als het aan dat vertrouwen schort dient daaraan te worden gewerkt. Ik vergelijk altijd met een chirurg in het ziekenhuis. Die ga je ook niet controleren hoe hij een open hart operatie heeft gedaan, immers daar hebben de meeste mensen geen kaas van gegeten, dus laten wij dat over aan bv. de IGZ.

Vaak is de kennis binnen het bestuur van de gemeente sterk afhankelijk van de grote. Een begroting zou veel meer op hoofdlijnen moeten. Detailinvulling van beleid volgt per beleidsonderwerp.

Geëquipeerde wethouders

Geef vooral de commissie van de rekening (daarin gefaciliteerd door de accountant) een rol in de voorbereiding van de beoordeling van de begroting/jaarrekening

Cijfers krijgen pas betekenis met uitleg. Lokaal kan het erg verschillen hoe we met deze cijfers omgaan. De meicirculaire als uitgangspunt lijkt helder. Maar niet iedere gemeente interpreteert die hetzelfde. Nemen we de reëel groei meerjarig helemaal mee of slecht een deel er van (zoals in mijn gemeente). De voorschriften neigen steeds meer naar een voorgeschreven model. Zorg er voor dat dit model dan eenduidig is en overal wordt toegepast. Zo ontstaat een meer gestandaardiseerde toezichtcheck en vergelijkingsmateriaal

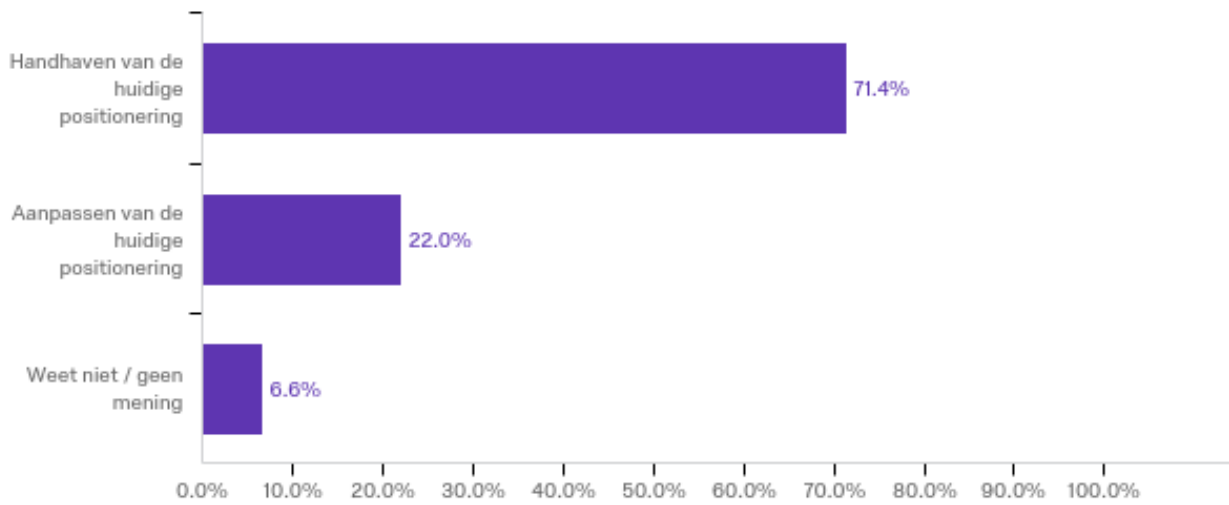
Nee

Betere afstemming met Interbestuurlijk toezicht

Wij zijn een GR van Waterschappen. Zij houden toezicht d.m.v. platform van Eigenaren. Hiermee is het toezicht beter belegd, dichterbij de Eigenaren die risico dragen

3. HET VERTICALE FINANCIEEL TOEZICHT

3.1 Wat heeft uw voorkeur als het gaat om de positionering van het verticale financieel toezicht?

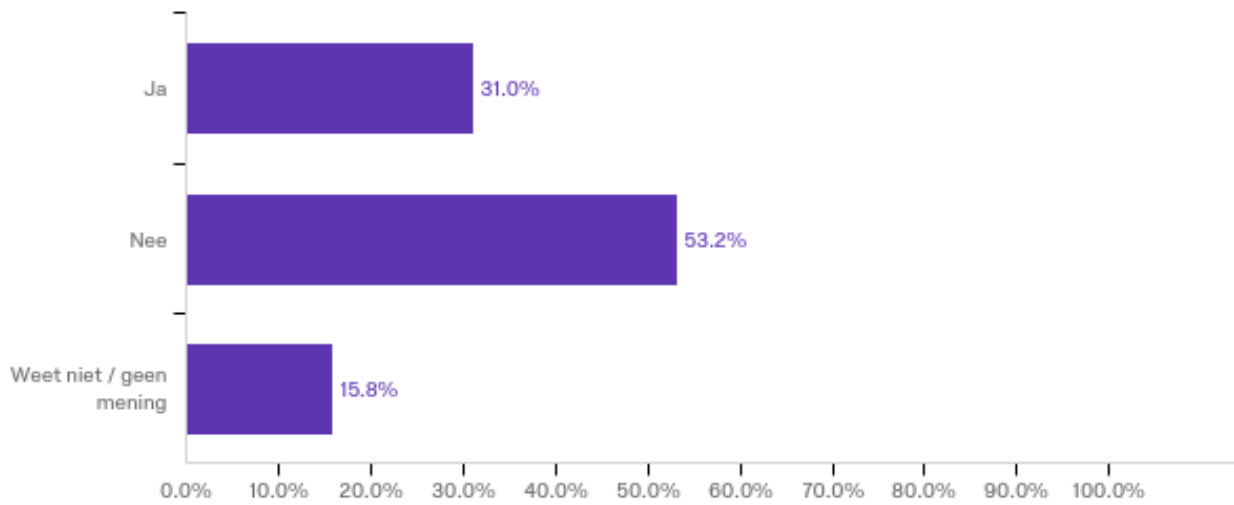
#	Antwoord	%	Aantal
4	Handhaven van de huidige positionering	71.4%	282
5	Aanpassen van de huidige positionering	22.0%	87
6	Weet niet / geen mening	6.6%	26
	Totaal	100%	395

3.1.1 Kunt u hieronder per onder toezichtgestelde organisatie aangeven welke positionering van het verticale financieel toezicht uw voorkeur heeft?

voor respondenten die op de vorige vraag ‘aanpassen van de huidige positionering’ hebben gekozen

#	Vraag	Verleggen van provincies naar BZK		Handhaven bij provincies		Verleggen naar centrale inspectie		Geheel afschaffen		Weet niet / geen mening		Totaal
		%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	
6	Toezicht op gemeenten	22.6%	19	13.1%	11	32.1%	27	32.1%	27	0.0%	0	84
7	Toezicht op provincies	36.3%	29	0.0%	0	28.7%	23	18.8%	15	16.3%	13	80
8	Toezicht op GR'en waarin alleen provincies vertegenwoordigd zijn	26.6%	21	0.0%	0	34.2%	27	17.7%	14	21.5%	17	79
9	Toezicht op GR'en waarin zowel provincies als gemeenten vertegenwoordigd zijn	29.5%	23	0.0%	0	38.5%	30	24.4%	19	7.7%	6	78
10	Toezicht op GR'en waarin alleen gemeenten vertegenwoordigd zijn	15.0%	12	12.5%	10	40.0%	32	27.5%	22	5.0%	4	80

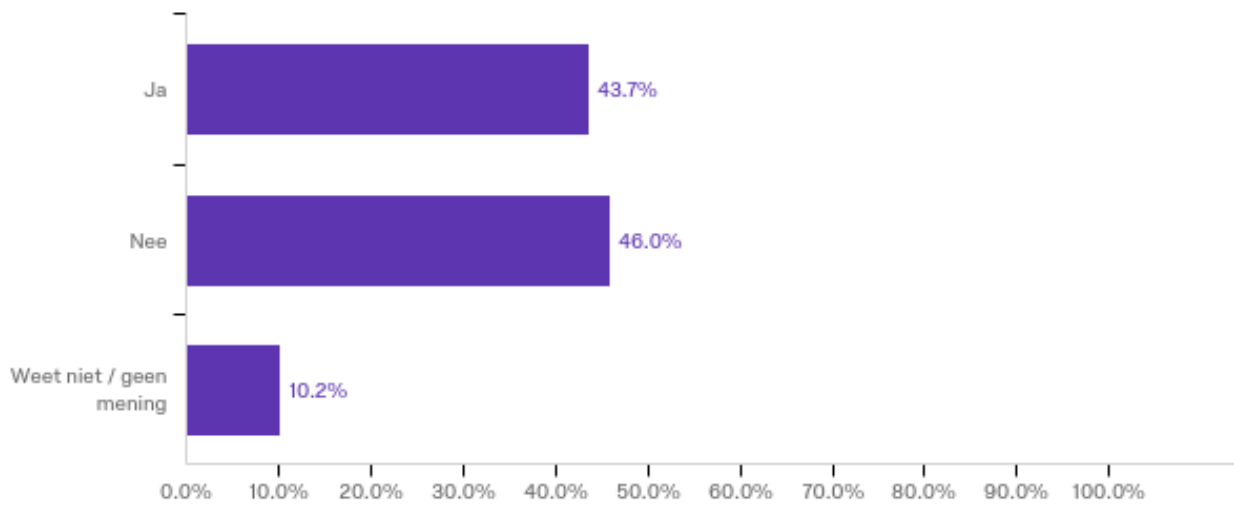
3.2 Vindt u de oprichting van een dergelijk kennisinstituut gewenst?

#	Antwoord	%	Aantal
1	Ja	31.0%	122
2	Nee	53.2%	209
3	Weet niet / geen mening	15.8%	62
	Totaal	100%	393

3.3 Als u kijkt naar de huidige uitvoering van het verticale financieel toezicht, is daarin wat u betreft verbetering nodig?

#	Antwoord	%	Aantal
3	Ja	43.7%	171
4	Nee	46.0%	180
5	Weet niet / geen mening	10.2%	40
	Totaal	100%	391

3.4 Wat moet de toezichthouder wat u betreft doen om de kwaliteit en toegevoegde waarde van het financieel toezicht te versterken? (meerdere opties mogelijk)

voor respondenten die op de vorige vraag 'ja' hebben geantwoord

#	Antwoord	%	Aantal
4	Verduidelijken van de juiste interpretatie van de gehanteerde normen	12.9%	92
5	Faciliteren van kennisuitwisseling tussen gemeenten en / of GR'en ten aanzien van financiën	9.4%	67
6	Mondeling toelichting geven bij gemeenteraad / Provinciale Staten / algemeen bestuur op de de toezichtsaanpak en eventuele geconstateerde bevindingen	7.7%	55
7	Intensiveren van de dialoog op ambtelijk niveau	5.9%	42
8	Intensiveren van de dialoog op bestuurlijk niveau	6.0%	43
9	Voorlopige conclusies voorleggen voor wederhoor voordat deze naar gemeenteraad / Provinciale Staten / algemeen bestuur gaan	6.9%	49
10	De toezichtsaanpak meer op maat maken	8.1%	58
11	Uitkomsten en interventies van financieel toezicht openbaar publiceren	4.8%	34
12	Met een bepaalde frequentie (bijvoorbeeld 1x / 4 jaar) een diepte-onderzoek doen in de organisatie als dit gewenst is gezien het risicoprofiel	5.6%	40
13	Meer adviserend dan controlerend	8.7%	62
14	Meer gebruik maken van ICT toepassingen (bijvoorbeeld big data)	4.3%	31
15	Het ontwikkelen en uitdragen van bijzondere expertise (bijvoorbeeld op het gebied van risicomanagement, financiële constructies, etc.)	7.9%	56
16	Het mobiliseren van bestuurlijk draagvlak bij de onder toezicht gestelde organisatie	2.0%	14
17	De toezichthouder zou het debat in de gemeenteraad/provinciale staten/algemeen bestuur moeten faciliteren	5.2%	37
18	Anders, namelijk:	4.6%	33
	Totaal	100%	713

Anders, namelijk:

Anders, namelijk:	Voor welke organisatie werkt u en wat doet u?
Vind het toezicht vooral geldverspilling. Wil het wel graag toelichten, maar niet hier.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Uitgangspunt moet zijn dat de volksvertegenwoordiging zelf verantwoordelijk is. Vooral dus terugtrekken. Het is niet helder wanneer er meerdere organen betrokken zijn. Als er sprake is van toezichthoudende activiteiten dan moet de volksvertegenwoordiging het aanspreekpunt zijn	Provincie - Griffier
Toezicht scheiden van de politiek/bestuurlijke context.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder

Toezicht meer op afstand en meer erkennen dat gemeenten ook zelf uiteraard streven naar een duurzaam gezonde financiële situatie.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Stoppen met generiek toezicht dan wel het onderdeel financieel toezicht hier uit laten. Nu gebeurt dit dubbel en is inefficiënt.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
organisaties die over meerdere jaren bewezen hebben de zaken voor elkaar te hebben (trackrecord) niet meer jaarlijks te controleren maar met een interval	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
ook wettelijk meer mogelijkheden geven bijvoorbeeld in relatie tot vermogen.	Provincie – Financieel toezichthouder
Onderdeel gaan uitmaken van het totale toezichtspakket. Ambtelijke afdelingen, raads auditcommissie, rekenkamer en accountant. Zodat er een complementair geheel ontstaat.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Onafhankelijkheid van toezicht heeft mijn voorkeur, omdat een provincie via toezicht eisen stelt aan de gemeenten en via andere afdelingen een tegenstrijdig belang neerleggen of zelf als provincie niet voldoen aan de opgelegde eisen aan de gemeenten.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Niet zozeer de inhoud van documenten toetsen, maar ook de kennis en kunde van het algemeen bestuur op het gebied van gemeentefinanciën beoordelen.	
Niet elk jaar opnieuw dezelfde vragen stellen, waarop hetzelfde antwoord komt.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
niet alleen de interpretatie van de normen is belangrijk, ook de invulling van de normeringen, om zo uniformiteit van data/gegevens/informatie te garanderen.	
Minder toezicht. Administratieve lasten van toezicht voor gemeenten zijn momenteel veel te hoog!	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Minder controles, we zijn echt doorgeschoten	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
meer uniformiteit tussen de provincies, meer voorspelbaarheid, betere handreikingen voor raadsleden en ambtelijk	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Meer thematische onderzoeken. Afhankelijk van actualiteiten zoals in het verleden rond de grondpositie van gemeenten of decentralisaties.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Meer richten op lange termijn financieel beleid gericht op doelstellingen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Meer praktischere vormgeving van de beoordeling van de financiële stukken van de toekomstige partnergemeenten. Nu dient document van de handtekening door PH van alle partnergemeenten te worden voorzien om de financiën van de evt te vormen nieuwe gemeente te bewaken -> administratieve rompslomp. Wellicht dat de provincie deze toezichtstaak zelfstandig kan uitvoeren en alleen bij twijfel de partnergemeenten betreft.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Meer diepgang in de advisering door breder te kijken / beleidsmatiger.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar

Meer aandacht voor de kwaliteit van de financiële functie bij de gemeente.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Lokale afstemming over de onderliggende normen en parameters maar daarbij wel zoveel mogelijk aansluiten bij de bijvoorbeeld door de BBV verplicht gestelde (financiële) parameters en de definitie daarvan. Geeft eenduidigheid in de interpretatie en voorkomt hogere werklust.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Kennisinstituut goede optie of toch uit provincie tillen. Verschillen tussen provincies erg groot en bij iedere provincie is aantal medewerkers dat zich bezighoudt met financieel toezicht beperkt. Daarmee kwaliteit toezicht (te) sterk afhankelijk van kwaliteit specifieke medewerkers.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Ik zou graag af en toe willen sparren over bijzondere ontwikkelingen met de toezichthouder. Bijv. over outputfinanciering. Verder zou ik het prettig vinden, wanneer voor kleine organisaties zoals de GR waar ik werk minder regels zouden gelden dan voor grote organisatie.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Ik vraag mij af wat de toegevoegde waarde is van een provincie (voor in dit geval een gemeente) als je als gemeente groter wordt (meer kenniskwaliteit), openheid naar burgers en instellingen moet verbeteren (dus inzicht/"verantwoording") en sites hebt als "waarstaatjegemeente".	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
het loslaten van stokpaardjes, bijv. de paragraaf kapitaalgoederen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Het is bijzonder onwenselijk dat een overheidslaag die politieke doelen nastreeft bij gemeenten ook nog eens toezichthouder is bij diezelfde gemeenten	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
De uniformiteit van het financieel toezicht versterken. Nu is het naar het oordeel van 12 provincies. Het IPO zou een meer sturende rol moeten vervullen. NB Mogelijk wordt de uniformiteit opgelost door een centraal toezichtorgaan, maar de nadelen (grotere afstand) zijn groter.	Provincie – Financieel toezichthouder
De kwaliteit van de medewerkers moet omhoog. Daarnaast zouden zij op de werkvloer van de gemeente ervaring moeten opdoen. Men heft over het algemeen geen idee hoe het bij de gemeente aan toe gaat.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
De aangevinkte opties worden op dit moment al toegepast, waarbij de eerste (verduidelijking van de juiste interpretatie van de gehanteerde normen) nog extra aandacht vraagt.	Provincie – Financieel toezichthouder
Datum jaarrekening opschuiven van 15 juli naar 15 september. 15 juli sluit niet meer aan bij de huidige praktijk waarbij de gemeente van vele GR-en de gegevens moet hebben	Gemeente – Griffier
Bij een GR worden bestuurders ondersteund door hun financiële ambtenaren, die kunnen uitstekend adviseren. Daar is geen verticaal toezicht nodig. Bij provincies en gemeenten is de toezichthouder juist een controlerend adviserend orgaan op de begroting, net zoals een accountant dat is op de jaarrekening. Een onafhankelijk advies van BZK kan juist de raadsleden en statenleden ondersteunen.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar

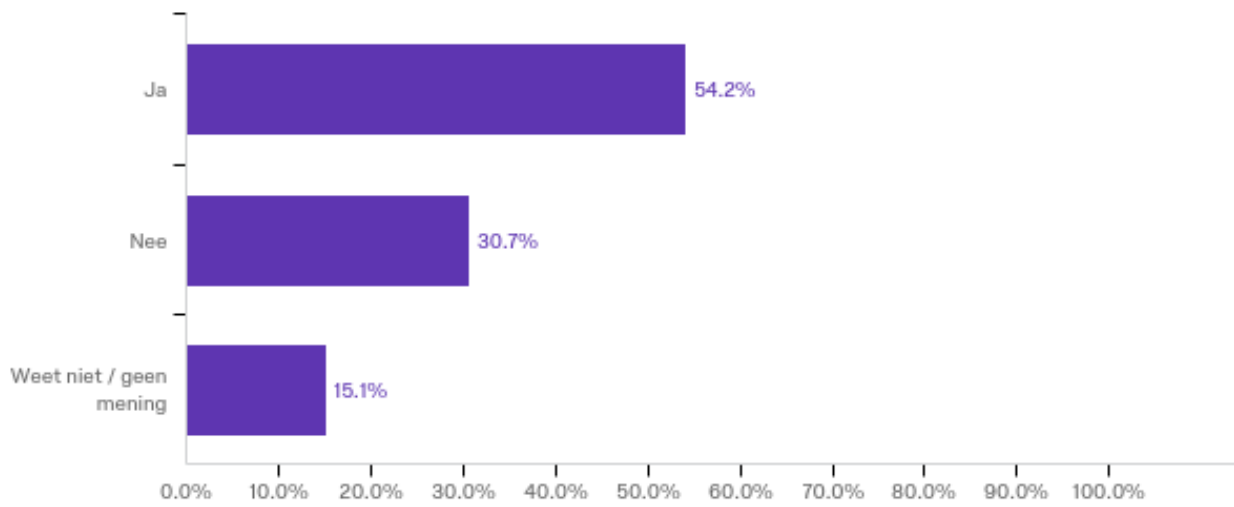
Gemeente – Onder
toezichtgestelde ambtenaar

Afstemming met Interbestuurlijk toezicht

Adviseren over de kwaliteit van de onderliggende beleidsanalyses

Gemeente – Griffier

3.5 Zou u voorstander zijn van gedifferentieerd verticaal financieel toezicht? Hiermee wordt bedoeld dat het verticaal financieel toezicht verschillend kan worden ingericht al naar gelang de onder toezicht gestelde organisaties verschillen.

#	Antwoord	%	Aantal
1	Ja	54.2%	212
2	Nee	30.7%	120
4	Weet niet / geen mening	15.1%	59
	Totaal	100%	391

3.5.1 In welk opzicht moet het verticale financieel toezicht dan verschillend worden ingericht? (intensiteit, positionering, rol, anders)

voor respondenten die op de vorige vraag 'ja' hebben geantwoord

3.5.1 In welk opzicht moet het verticale financieel toezicht dan verschille...

Meer of minder intensief op basis van gezonde financiën.

gemeentegrootte (boven 100000 inwoners uitsluitend horizontaal)

intensiteit

Intensiteit

In intensiteit, als de zaken goed voorelkaar zijn dan kan het minder intensief. Indien er vraagpunten zijn dan meer diepteonderzoek en dan ook gedurende het jaar en niet alleen de vastgestelde momenten.

intensiteit, afhankelijk van behoefte. Zie hierna.

Ingeval de begroting wel in evenwicht is maar de weerstandscapaciteit gering, zou de intensiteit van het toezicht vergroot kunnen worden (halfjaarcijfers) om aantasting van het evenwicht te kunnen monitoren.

Intensiteit afhankelijk maken van risico profiel

intensiteit

Gemeenten die het goed doen en ook jaarlijks een goedkeurende accountantsverklaring krijgen zouden vrijgesteld moeten worden van verticaal toezicht.

meer of minder intensief afhankelijk van risicoprofiel, vermogenspositie, etc.

Intensiteit afhankelijk stellen van algemene financiële positie

volledig horizontaal. bij verzoek horizontale toezichthouder inmenging verticaal.

Afhankelijk van gemeentebeeld

Risicogerichte benadering, met focus en hogere intensiteit op organisaties met hoog risicoprofiel.

Positionering liever los van politiek/bestuurlijke context

intensiteit en positionering

Intensiteit, 2 of 3 keer per jaar overleg over voortgang

Inhoud

intensiteit en positionering

alleen richten om organisatie die geen structureel financieel gezond beeld hebben

positionering, door dezelfde toezichthouder bij gelijksoortige gemeenten, c.q. betere onderlinge afstemming

intensiteit (tussenvorm tussen repressief en preventief toezicht)

Afhankelijk van bijvoorbeeld de omvang van de begroting en het risicoprofiel

Intensiteit, als het goed gaat mag de intensiteit lager zijn

naar aanleiding van bevindingen van eerste scan/toets specifiek inzoomen op vraagstukken/knelpunten

meer maatwerk en flexibiliteit

Risico-gestuurd

gezonde financiële organisatie met sluitende meerjarenbegroting geen/weinig toezicht

Op basis van het risicoprofiel dat is vastgesteld

de intensiteit zou afhankelijk van de financiële situatie mogen verschillen. Ook kan het zijn dat naar een aantal aanvullende zaken wordt gekeken (bijvoorbeeld naar de ontwikkeling van de schuldpositie).

intensiteit obv risicoprofiel

Afhankelijk van de problematiek; bij hoge schuldenbalans plafond instellen zodat bestuurders de schuld niet groter maken.

intensiteit

intensiteit

De rol van de accountant komt in deze enquête onvoldoende uit de verf. Afhankelijk van het oordeel van de accountant (de primaire toezichthouder) kan het toezicht daarna ingevuld worden

intensiteit en rol

intensiteit

intensiteit bij grotere risico's

Risk-based, rekening houdende met (kwantitatieve en kwalitatieve) materialiteit

Intensiteit en positionering

Intensiteit

Intensiteit verschillend

intensiteit en rol

Intensiteit afhankelijk stellen aan financiële positie en risico's.

meer gericht op risico's die een bedreiging vormen voor het begrotingsevenwicht

intensiteit

Intensiteit

afhankelijk van entiteit verschil in toezichtsoopdracht en (intensiteit van) uitvoering

Intensiteit varieert met kwaliteit financiële situatie en financiële functie, bij zwakke fin pos en fin functie zal toezichthouder ook meer advies geven en niet alleen formele toezichthouder zijn. Positionering verandert pas als art. 12 aan de orde komt en de inspecteur van BZK een aparte rol krijgt.

Afhankelijk van financiële positie in relatie tot de risico's

Intensiteit

verschil in intensiteit toezicht afhankelijk van scores obv kengetallen

Hoger risicoprofiel-intensiever toezicht. Meerdere toezichtsmomenten

in intensiteit wat betreft frequentie overleg toezichthouder - gemeenten: bij geconstateerde "afwijkingen" tov "normale situatie" of bij niet direct te verklaren wijzigingen in begrotingsbeeld of weerstandsvermogen (vermogen in de zin van weerst capaciteit gedeeld door fin omvang risico's) of bij echte bijzonderheden uit een accountantsrapport.

intensiteit

financieel zwakke gemeenten intensiever toezicht t.o.v. financieel sterke gemeenten

Intensiteit

Intensiteit

Zoals hiervoor gezegd wil ik dit niet te veel aan de voorkant inkaderen. De plaatselijke financiële positie / risico's moet centraal staan. Daar moet het toezicht op in kunnen spelen.

intensiteit

intensiteit vh toezicht en op te leggen maatregelen

intensiteit van het toezicht en of harde normen dan wel zachte normen worden gesteld.

Intensiteit kan verschillen.

Intensiteit afhankelijk van de financiële positie van de organisatie.

Maatwerk per gemeente is wat mij betreft een goed alternatief.

Vooraf afstemming op het risico. Maar dat kan nu ook al. In maatwerk gevallen kan ik me een onafhankelijker positie voorstellen: bv inschakeling van een andere toezichthouder.

intensiteit

Intensiteit

aansluitend bij risicoprofiel en kwaliteit van de interne controle en inrichting van de systemen

Preventief toezicht positioneren onder BZK

Op alle genoemde opzichten. Iedere organisatie is namelijk verschillend en heeft te maken met verschillende problematieken.

Afgestemd op het risicoprofiel en professionaliteit.

intensiteit kan bij een kleinere gemeente lager; wellicht meer adviserend dan controlerend

Toezichtsvormen, tussenvorm tussen repressief en preventief.

rekening houden met de situatie per organisatie; dus meer ruimte als het kan en minder ruimte als het noodzakelijk is

Rekening houdend met de specifieke situatie van een gemeente.

Een gemeente die in financiële problemen dreigt te komen/komt (als voorbeeld) moet qua intensiteit en rolinvulling anders worden benaderd. Daarbij hoeft nog geen sprake van preventief toezicht.

intensiteit

Toezicht op GR dient primair plaats te vinden door de verantwoordelijke deelnemende gemeenten. In dat opzicht is het wellicht zinvol om ook gemeenten in de toekomst GR te laten consolideren en/of deelnemingen in GR op basis van netto vermogenswaarde op de balans te zetten. De financiële resultaten van de GR (en bijv. schuldenpositie) drukken dan ook op de gemeentebegroting en vallen daarmee onder direct financieel toezicht van de gemeente. Voor wat betreft gemeenten zelf is de intensiteit af te stemmen op risico klassen. Gemeenten die negatief scoren op de financiële kengetallen komen dan onder zwaarder toezicht dan gemeenten die goed scoren op deze kengetallen. Daarnaast kan de toezichthouder meer gaan werken met early warning signalen. Bijv gemeenten met toenemende schuldenposities cq die fors investeren en groei gemeenten zijn vergen een andere aanpak dan beheergemeenten. Ook gemeenten die van groei naar beheer overgaan vallen in een verhoogde risico categorie (is er straks voldoende geld om alle nieuwbouwwijken duurzaam te onderhouden).

intensiteit en rol

positionering en rol

Minder gedetailleerd onderzoek. Meer op procedures letten dan grote aantallen facturen controleren.

Toegesplitst op de schaal van de gemeente

Elke gemeente is verschillend en qua grote en samenstelling en kan een andere aanpak gewenst zijn. Het begrotingsevenwicht (meerjarig) kan het uitgangspunt zijn, bij 'probleemgevallen' is een andere aanpak noodzakelijk.

Intensiteit, gesprek met het bestuur ipv ambtelijk

Intensiteit aanpassen aan de feitelijke risico's

Intensiteit, positionering en rol laten afhangen van risicoprofiel.

intensiteit, positionering

Rekening houden met financiële risico's en impact. G

intensiteit

afhandelbaar van de financiële situatie van de gemeente de raad informeren daarover als toezichthouder

intensiteit, diepgang

intensiteit

Intensiteit van de onderwerpen

met name meer aandacht bij GR. Vertegenwoordigers in AB en DB hebben moeten om een minder positieve zienswijze vanuit de raad aan het bestuur mede te delen

Intensiteit

INTENSITEIT

intensiteit op basis van risicoinschatting

De boven genoemde criteria, verder: toetsingscriteria aanpassen aan organisatie (o.a. risicoprofiel)

Intensiteit

intensiteit

intensiteit op basis van begrotingsevenwicht, risicopositie

Dit wordt al verschillend ingericht, er is geen toezichthouder die opdezelfde manier Amsterdam behandelt als haarlemertiede.

Afhankelijk van de financiële positie van de gemeente kan deze rol verschillend inhoud worden gegeven.

Intensiteit.

intensiteit onderwerpen

Dwingendheid van aanbevelingen toezichthouder over financiële documenten en financiële positie (van advies tot randvoorwaarde)

liefst geen toezicht. indien het er wel is dan naar risicoprofiel, laag risico = weinig toezicht

Intensiteit afhankelijk van risicoprofiel

intensiteit

rol en intensiteit

Meer direct contact tussen provinciaal toezichthouder en raad. Bij gemeenschappelijke regelingen moeten de gemeenteraden hun rol beter oppakken.

Intensiteit afh van risicoprofiel. van aandachtspunt tot advies tot en met aanwijzing om zaken op te pakken. Positionering van al het toezicht bij 1 centrale BZK toezichthouder. Faciliterend naar algemene besturen afh van risicoprofiel.

rol

aangepast aan de financiële risico's, minder intensief indien geen of weinig risico

Meer maatwerk per gemeente. Ook afhankelijk van de risico's per gemeente.

Intensiteit. Bijv. tav lichte gemeenschappelijke regelingen zoals een muziekschool.

rol/anders => gericht op risicoprofiel

Geen verticaal toezicht op 'kleine' gemeenschappelijke regelingen

Risico gericht: slechts toezicht als is aangetoond dat men het lokaal niet zelf kan

Zowel intensiteit als rol

Intensiteit en rol; hoe vaak en wanneer

Meer integrale benadering specifiek per gemeente. Is er een probleem en hoe wordt dit opgepakt. Dus categoriseren en toezicht daarop aanpassen.

Intensiteit: toezicht meer op basis van risicoinschatting.

op basis van trackrecord (zie eerdere opmerking)

Meer maatwerk

intensiteit

Intensiteit

Maatwerk verlenen en inspelen op behoeftes individuele gemeenten. Voor de ene gemeente volstaat een jaarlijks presentatie aan de raad, voor een andere gemeente is het beter bij moeilijke keuzes het gesprek te zoeken met inspecteur en raadsleden. De eerste peridoe van het fin. toezicht meer begeleiding nodig dan later in het proces.

intensiteit

Intensiteit

Passend bij de (financiële) situatie v/d gemeente (stimulering, ambities, toekomst(visie))

Rol

Intensiteit

meer maatwerk gericht op aard van de organisatie

intensiteit

intensiteit

intensiteit

Gemeenschappelijke regelingen versterkt toezicht

Intensiteit (bijv. 1 x in de 4 jaar specifieke aandacht, of bij bijzonderheden) en rol (consultatiemogelijkheid ipv alleen controle)

Maatwerk voor grote en kleine gemeenten.

Meer maatwerk voor grote en kleine gemeenten

De intensiteit en wijze waarop toezicht wordt uitgeoefend, kan voor kleine gemeenten anders zijn dan voor grote gemeenten ivm andere problematieken die daar spelen.

Met name op het gebied van intensiteit en diepgang afhankelijk van het risicoprofiel

intensiteit laten afhangen van de prestaties in de afgelopen periode

Overheden onder BZK, GR van gemeenten onder regionaal orgaan, bij problemen kwartaalrapportages

risicoprofiel moet meer bepalend zijn.

Indien de begroting aan alle eisen voldoet, alleen een brief "akkoord". Wanneer er tips ter verbetering zijn of geen begrotingsevenwicht is, dan uitleg aan raden/Staten en helpende hand naar de organisatie.

intensiteit

Intensiteit

intensiteit

Meer risicogericht, maak door middel van een scan duidelijk in welke risico-categorie een gemeenten/gemeenschappelijke regeling valt en pas hier de intensiteit van het begrotingsonderzoek vervolgens op aan (dun waar het kan en dik waar het moet). M.a.w. risicogericht en proportioneel toezicht. En provincie is degene met informatie over alle gemeenten, dus maak hier ook meer gebruik van dmv publiceren van data, goede voorbeelden, etc.

intensiteit

Strenger toezicht waar de kwaliteit van de financiële functie minder is. Daarbij is 'kwaliteit' breed bedoeld: aantal mensen, ervaringen uit verleden, risico bij uitval van kernpersonen e.d.

intensiteit (toezicht op afstand of aanwijzingen geven als uitersten)

Intensiteit afhankelijk van het risico profiel (of wanneer men onder toezicht staat). Rol mag naar meer adviserend gaan wanneer eerste signalen/opmerkingen niet adequaat worden overgenomen en uitgevoerd

intensiteit

beoordeling obv risico inventarisatie

preventief intensiever, dan repressief.

zoals nu feitelijk gebeurt: op de organisatie (en hun financiële positie) gerichte vragen stellen. Dus dit weer niet uniformeren

afhankelijk van financiële positie gemeente toezicht intensiveren

Intensiteit omhoog, positionering meer centraal

naast het formele toezicht zou er vooral ook informeel contact moeten zijn. Dat vindt in ons geval al wel plaats op ambtelijk niveau, al wordt het dan door de provincie wel vrij formeel ingestoken. Het zou mi ook goed zijn als dit op bestuurlijk niveau wordt besproken, bijvoorbeeld tijdens bezoeken van GS aan de gemeente.

Meer risico gericht, intensiteit aanpassen aan 'staat' van de organisatie (meer maatwerk)

Intensiteit

Intensiteit, terugkoppeling

Het gaat om maatwerk. Een mix van factoren maakt of een organisatie financieel gezond is.

rol

intensiteit en rol

afh van risicoprofiel

intensiteit

---

op basis van risicoanalyse (aspecten als genoemd bij vraag 1.1)

In intensiteit

Afhankelijk van het risicoprofiel, kan de intensiteit dan verschillen.

Meer maatwerk, afhankelijk van risicoprofiel van een gemeente/GR/Provincie. Organisaties kunnen zelf een in control statement opstellen waaruit blijkt in hoeverre ze compliant zijn. Dit is input voor het risicoprofiel en zou mede de mate van toezicht kunnen bepalen.

---

geen idee

Positionering van toezicht van GR van waterschappen anders beleggen dan toezicht van GR van gemeentes

---

intensiteit

3.5.2 In welk opzicht moeten de onder toezicht gestelde organisaties dan van elkaar verschillen? (omvang, begrotingsevenwicht, anders)

voor respondenten die op vraag 3.5 'ja' hebben geantwoord

3.5.2 In welk opzicht moeten de onder toezicht gestelde organisaties dan va...

Omvang, begrotingsevenwicht en risicoprofiel

begrotingsevenwicht structureel

Omvang en met name begrotingsevenwicht

Op basis van risico analyse die gericht is op de toezichtsaspecten

afhankelijk van bv risicoprofiel

Begrotingsevenwicht is uitgangspunt in alle gevallen. Zo dat niet het geval is, neemt nu al het toezicht toe (preventief). Bij ontoereikende weerstandscapaciteit zou de ontwikkeling van risico's met een halfjaarrapportage gemonitord kunnen worden.

Gericht op onafhankelijke financiële normen en kengetallen (m.n. Trendmatige ontwikkeling)

begrotingsevenwicht. mate van 'in control' zijn

Verticaal toezicht zou als vangnet moeten dienen voor organisaties die "dat verdienen", dat wil zeggen het financieel niet op orde hebben.

risicoprofiel, vermogenspositie, begrotingsevenwicht, etc.

Begrotingsevenwicht

afhankelijk van horizontale democratische wens

Begrotingsevenwicht

Omvang, risicoprofiel, ontwikkeling van de vermogens- en schuldpositie op basis van toekomstige kasstromen, kwaliteit van interne beheersing

-

risicoprofiel

Begrotingsevenwicht en bestuurskracht

Accountant moet inzoomen op specifieke kenmerken

degene aanspreken die het volgens de normen niet goed doen

begrotingsevenwicht en wijze verwerking opgenomen voorschriften ihkv BBV

naar gelang de aard van de financiële problematiek

zie boven

Begrotingsevenwicht en een goede interne controle systeem

specifieke problematiek (bodem, sociaal domein, grex etcetera) en daarop gerichte risico's die van invloed zijn op structureel en reeel evenwicht en vermogenspositie

ongeveer gelijkwaardig

Begrotingsevenwicht

begrotingsevenwicht en risicoprofiel

Risicoprofiel

de financiële situatie van de gemeente zou daar aaneliding toe moeten geven.

omvang irt risicoprofiel

Afhankelijk van het begrotingsevenwicht, hoe zorgelijker de situatie hoe intenser het overleg en toezicht.

anders... gericht op maatwerk. kwetsbaarheden constateren en gezamenlijk PvA maken en bewaken

risicoprofiel

het regiem kan verschillen, nooit de aspecten, die moeten zuiver objectief en gelijk blijven

risicoprofiel

begrotingsevenwicht

risicoprofiel

omvang, risico's

Omvang en evenwicht

Begrotingsevenwicht

GR met centraal toezicht, provincies en gemeenten globale controle

omvang en risico

Financiële positie en risico's.

aard (GR kan altijd terugvallen op bijdrage deelnemers); omvang niet want ook kleine gemeente met meerdere grex'en kan omvallen

geen onderscheid

De algemene financiële positie.

structuur en omvang

Een onder toezicht gestelde organisatie die zelf actief werkt aan (een verbetering van) een goede fin. pos. en fin. functie wordt anders benaderd dan een organisatie, waarvoor dit niet geldt.

De betrouwbaarheid van de beheersing van de risico's (het in control zijn)

Risicoprofiel

Niet

In de mate van risicoprofiel

zie 3.5.1. een aanpassing in frequentie "toezichtsoverleg" tussen toezichthouder en gemeenten alleen nadat beiden begrijpen/delen dat er sprake is van bijzondere situatie.

omvang (mn bij gem regelingen)

financieel zwak versus financieel sterk

risico's, begrotingsevenwicht

omvang (begroting en jaarrekening]

In mijn praktijk met bv preventieve gemeenten zie ik dat klein of groot niet zo veel zegt.

begrotingsevenwicht en risico's

ze verschillen altijd van elkaar, het gaat om de gehele situatie

op basis van het risicoprofiel wordt het toezicht ingericht.

Omvang, resultaten uit het verleden.

met name het risicobeeld en het begrotingsevenwicht is van belang.

In het algemeen: financiële risico's. Vooral bij de GR-en zie ik ook wel omvang, waarbij toezicht geen toegevoegde waarde heeft.

begrotingsevenwicht

Omvang van de begrotingsproblematiek

risicoprofiel en kwaliteit van de systemen

Begrotingsevenwicht

Organisatie verschillen per definitie van elkaar.

idem

omvang; risico

Omvang begroting, omvang risico's.

afhankelijk van de taak en de relaties met andere partijen

Maatwerk

Dit moet echt maatwerk zijn.

omvang en begrotingsevenwicht

Zie antwoord onder 3.5.1.

omvang en begrotingsevenwicht

omvang

Vooraf op basis van omvang.

Omvang, dus andere aanpak

zie 1

Risicoprofiel

omvang, soort activiteiten/branche

risicoprofiel

anders, naast omvang, begrotingsevenwicht etc. ook meer risicogedreven

Omvang, risico's en vertrouwen over het in de afgelopen jaren gevoerde beleid

begrotingsevenwicht, risicoprofiel

professionaliteit, ervaringen vanuit het verleden, risico's

risicoprofiel

financiële situatie en risico's

afhankelijk van risicoprofiel

risico's van de organisaties

BEGROTINGSEVENWICHT, GOVERNANCE

risicoprofiel

mate professionaliteit, risicoprofiel

Vermogenspositie

vanuit een risicogerichte insteek

niet met name gemeenten en verbonden partijen moeten eenduidig behandeld worden, de provincies moeten rechtstreeks aan de deelnemende gemeenten bevindingen kenbaar maken als die effect hebben op begrotingsevenwicht of de risicopositie, dat versterkt de rol van de raden. Rapportage zou plaats moeten vinden voor de begrotingsbehandeling van de gemeente

suggestieve vraag, dit lijkt me niet iets om landelijk vast te stellen.

Begrotingsevenwicht en financiële positie.

Het toezicht blijft hetzelfde. maar je gaat nadrukkelijker met de gemeente praten over problemen en oplossingen zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau.

financiële situatie en risico's

Begrotingsevenwicht en stabiliteit in organisatie

risicoprofiel

risicoprofiel

omvang

begrotingsevenwicht

Gemeente of verbonden partij: dit is het belangrijkste verschil. Verder is ook onderscheid mogelijk tussen gemeenschappelijke regelingen onderling (op grond van een risico-analyse)

Intensiteit toezicht is afhankelijk van mate van structureel en reeel evenwicht, wijziging in vermogenspositie en risicoprofiel

begrotingsevenwicht

qua risico en omvang

Onderscheid maken in risico's en afhankelijk daarvan meer maatwerk leveren.

Risico's die behoren bij taakuitvoering door gemeenschappelijke regelingen.

risicoprofiel

Omvang gemeenschappelijke regeling

Aantoonbare beheersing van de begroting

omvang, complexiteit

'gezondheid' van de organisatie (zowel qua organisatie als financieel)

Hoeft in principe niet. Omvang is niet bepalend op basis van risicoprofiel en balansanalyse. Dit aan de hand van een aantal relevante kengetallen.

Verschillen financiële positie op basis van dataanalyse (vermogenspositie, begrotingsevenwicht, tijdig voldoen aan verplichtingen mbt aanlevering financiële stukken, enz.)

organisaties hoeven niet van elkaar te verschillen maar gedragingen van die organisaties

Naast omvang etc ook kijken naar aard problematiek, samenstelling bevolking, etc

risicoinschatting

Begrotingsevenwicht en risicoprofiel

Hoe lang is de onder toezicht periode, hoe ingrijpend zijn de bezuinigingen?

begrotingsevenwicht

Meer of minder risico

Omvang zowel € als maatschappelijke opgaven

begrotingsevenwicht, "in control zijn"

Begrotingsevenwicht. Organisaties die gedurende lange perioden jaarlijks sluitende begroting voorleggen marginaal toetsen.

complexiteit, problematiek

omvang, begrotingsevenwicht en risico's

afhankelijk van de probleemgebieden

Risico's, wijze van bekostiging (gemeentefonds vs output) en omzet

omvang van de begroting en inwoners

omvang, structuurkenmerken

Wijze waarop de organisatie is georganiseerd, resultaten uit het verleden, omvang

omvang en begrotingsevenwicht

Gaat om algemene overheidstaken dan wel specifieke opdracht

Verschil in risico volgen, geeft verschil tussen organisaties

Nvt, in principe heeft elke kleine gemeente recht op evenveel aandacht als een grote.

risicoprofiel

Anders

omvang

Bij gemeenten: structureel evenwicht in het begrotingsjaar of pas sprake van structureel evenwicht in de laatste jaarschijf. Bij realiteit van de ramingen (verplichte paragrafen, risico's en taakstellingen): hoog, laag of

normaalrisicoprofiel. Bij gemeenschappelijke regelingen sluit aan bij omvang van de regeling (bijvoorbeeld bijdragen gemeenten) en bij samenwerkingsverbanden in het sociaal domein (hoog risico vanwege alle onzekerheden)

begrotingsevenwicht

kwaliteit van de financiële functie minder is. Daarbij is 'kwaliteit' breed bedoeld: aantal mensen (dus relatie met omvang), ervaringen uit verleden, risico bij uitval van kernpersonen e.d.

opgave, financiële positie incl risicoprofiel

GR diepgaander beoordelen op meerjarig begrotingsevenwicht, en vermogenspositie (incl reserves).

begrotingsevenwicht

risico

Bepalend is het begrotingsevenwicht te allen tijde.

omvang en begrotingstotaal roepen vanzelf verschillende vragen(toezicht) op.

begrotingsevenwicht

maakt niet uit

De provincie zou een goed beeld moeten hebben van de betreffende gemeente en op basis daarvan de intensiteit van het toezicht moeten bepalen. Dat vraagt lef en creativiteit van de toezichthoudende ambtenaren.

Omvang risico's, begrotingsevenwicht

Risico's

Begrotingsevenwicht, risico's

Met name de grootte van gemeente en de omvang van een GR bepalen de mate van toezicht. Met name bij een GR zouden de deelnemende gemeenten gebruik kunnen maken van de toezichthoudende rol. Nu is er bijna geen toezicht en beoordeeld iedere gemeente zelf de financiële positie.

omvang; onderwerp

begrotingsevenwicht

er zijn fin sterke en zwakke gemeenten, meerjarenraming 4 jaar positief of pas na jaar 1 bv

begrotingsevenwicht

op basis van de bevindingen van de risicoanalyse. Voorgaande jaren of nulmeting

Al naar gelang het risicoprofiel verschilt

Risicoprofiel. Dus o.a. scores op bovengenoemde zaken en dus niet begrotingsomvang > € 5 mio en dus intensief

Per organisatie zal een risicoprofiel opgesteld moeten worden. De brandweer kent voor elk wat omvangrijker pand een aanvalsplan bij calamiteiten. Toezicht zal meer op risicoprofiel geent moeten worden.

omvang en risicoprofiel

De eigenaren van een GR bepalen wie toezicht moet houden

risico's

3.6 Welke mogelijkheden zijn er om het verticale financieel toezicht anders vorm te geven opdat horizontale verantwoording versterkt kan worden?

3.6 Welke mogelijkheden zijn er om het verticale financieel toezicht anders...	Voor welke organisatie werkt u en wat doet u?
Richtlijnen voor inrichting begroting op die onderdelen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
dat was bij WRGT ook geen probleem	Gemeente – Griffier
weet ik niet	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
geen concrete ideeën	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Meer het gesprek aangaan met organisatie en bestuur.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Intensiveren van de relatie tussen 1e toezichthouder en verticale toezichthouder.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Eerder mogelijke gevaren met elkaar delen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Een analyse van het jaarrekeningresultaat kan inzicht bieden in de deugdelijkheid van de begroting: als een gemeente jaarlijks een positief rekeningresultaat heeft en dat wordt veroorzaakt door ruimte in de begroting en niet door incidentele meevallers, dan zegt dat iets over de degelijkheid van de begroting. Daarnaast is van belang bij de analyse na te	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar

gaan in hoeverre de verschillen ten opzichte van de laatste bestuursrapportage nieuw en onvoorzienbaar waren. Als er veel nieuwe, maar voorzienbare verschillen (of bij bestuursrapportages over het hoofd geziene afwijkingen) waren, dan zegt dat iets over de mate waarin een gemeente financieel in control is.	
Verticaal toezicht maakt horizontaal toezicht niet sterker, integendeel. Het primaat moet liggen bij horizontaal toezicht.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Intensivering van overleg op bestuurlijk niveau en volksvertegenwoordiging (raad)	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Hoeft wat mij betreft niet versteekt te worden.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
nvt	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
meer op hoofdlijn	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
hebben niets met elkaar te maken	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Zie mijn commentaar hiervoor. Wij zitten niet te wachten op uitbreiding van de controletoren. Onze raad krijgt voor elke P&C-vergadering de mogelijkheid geboden om de technische toelichting bij te wonen, daarnaast kunnen schriftelijke vragen worden gesteld en biedt de commissiebehandeling meer dan voldoende momenten om de controlerende rol op te pakken. Ik constateer ook dat mn raads- en commissieleden nu al hun handen vol hebben en weinig geneigd zijn om nog meer tijd kwijt te zijn.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Verticaal toezicht intensiveren afhankelijk van begrotingsevenwicht, voor het overige overlaten aan horizontale verantwoording	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
op vraagbasis, verder afschaffen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
N.v.t.	Provincie – Financieel toezichthouder
Toezicht centraliseren onder BZK en een kwaliteits- en efficiency slag maken	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Meer gericht op 'managementcontrol' in plaats van toezicht op begrotingsevenwicht.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Het verticale financieel toezicht werkt uitstekend. In een financieel moeilijke periode heeft de Provincie een financiële onevenwichtigheid geconstateerd en heeft ook geholpen middels advies naar de toekomst. De gemeenteraad heeft voldoende tools om het horizontale toezicht te verbeteren indien gewenst	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
overleg, volgorde	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Rapportage vert toezicht bespreken in de horizontale lijn	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Geen idee	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
verbreden insteek financieel toezicht naast alleen het structureel en reeel evenwicht ondersteund door de wet- en regelgeving	Provincie – Financieel toezichthouder

M.i. niet nodig!	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
De spelregels en de resultaten in de jaarrekening opnemen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
wat mij betreft loskoppelen verticaal toezicht en horizontale verantwoording.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Streven naar meer gedetailleerde uniforme begrotingen/verslaglegging.	Gemeente – Griffier
Uniformiteit aanbrengen in het gehanteerde toezichtinstrumentarium (gebruikte analyse modellen).	Provincie – Financieel toezichthouder
Er zijn heel veel tools/informatie die de raad kan gebruiken voor haar rol	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
de auditcommissie	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Meer leunen op een goede interne controle systeem	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
meer ruimte voor maatwerk en flexibiliteit geven.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Driehoeksoverleg tussen verticale toezichthouder, partij waar toezicht op wordt gehouden en de accountant van laatst genoemde partij	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
meer aandacht voor lokale politieke hot items	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Meer begeleiding van raadsleden vanuit de toezicht, waar moet men op letten	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
de vraag is of het horizontale toezicht versterkt moet worden. De raad is prima in staat om iets te vinden van de financiële positie van de gemeente. Punt is eerder dat ze niet in staat is om iets te doen met dit inzicht. Vragen om de schuldpositie af te bouwen en tegelijkertijd ongedekte moties aannemen staat haaks op elkaar maar is wel de politieke werkelijkheid. Mijn zorg naar aanleiding van dit onderzoek / deze vraag is dat we het toezicht op de gemeenten nog verder gaan aanscherpen. het toezicht door de accountant is afgelopen jaren enorm verscherpt, leidt tot heel veel extra werk waardoor we niet perse ook verder in control komen. De uitdaging de komende jaren zou wat onze gemeente betreft ook niet zijn om nog meer controles van externe partijen (als ebn accountant of een provincie) te genereren maar om dit juist af te bouwen. meer provinciaal toezicht sluit niet aan op onze beleving van wat nu nodig is. Wat nu nodig is is een vermindering van de lastendruk. Een brief van deze sterkking heeft het college van onze gemeenmte (maar ook andere gemeenten) recent naar BZK gestuurd. Ik hoop dat daarmee iets gebeurt. Alleen dan voelt een andere / scherpere toetsing door de provincie als een toegevoegde waarde.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
stresstest verplicht invoeren, zelfde ijkpunten realiseren, uniforme rapportage	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
rol van accountants terugdringen en meer bij de overheid zelf leggen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder

Meer interactie: plan, do, check, act	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Als de kengetallen teveel afwijken van het gemiddelde concrete plan van aanpak opstellen en toezicht houden dat de verbeterstappen worden uitgevoerd. Via gemeentefonds sturing geven.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Provincie kan gemeenteraad eerder en beter informeren over bevindingen van verticaal toezicht, zodat gemeenteraad zijn verantwoordelijkheid kan nemen om evt. in te grijpen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
meer dialoog tussen toezichthouder en gemeente	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Versterken informatiepositie Raad	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
dat vraagt meer dan een regel aan kan	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
kennisoverdracht	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Via p&c cyclus	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
risicogericht en proportioneel toezicht	Provincie – Financieel toezichthouder
Verticaal toezicht via beperkte kengetallen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Geen suggesties	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
dan moet het verticale toezicht transparanter en uniformer zijn. Gemeenteraadsleden kunnen dan gemakkelijk zien wat de verticale toezichthouder vindt en zichzelf vergelijken met de burens.	BZK – Financieel toezichthouder
meer proactief informeren richting bestuursorgaan	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Het financieel toezicht beter uitdragen naar gemeenteraden dmv presentaties, kennisbijeenkomsten etc.	Provincie – Financieel toezichthouder
nvt	Provincie – Financieel toezichthouder
nog meer communicatief en kwaliteit van toezichthouders daarop afstemmen	Provincie – Financieel toezichthouder
Vanuit het verticale toezicht zou er meer aandacht kunnen worden besteedt aan de horizontale verantwoording. Hiertoe zal denk ik wel de wet gewijzigd moeten worden. Eigen beleid gemeenten. Uiteraard kan de adviserende rol van de toezichthouder ingezet kunnen worden al zal er dan wel een scheiding moeten komen tussen advies en toezicht. Wellicht gebruik maken van de accountant al kost dat wel veel financiële middelen. Overigens mis ik punt 3.4	Provincie – Financieel toezichthouder
Als toezichthouder wijzen wij de raad in onze schriftelijke en mondelinge contacten met de raad op zijn verantwoordelijkheden volgens de Gemeentewet en op mogelijkheden om daar invulling aan te geven. Veel meer kan het toezicht niet doen. Oneerbiedig gezegd: je kunt de ezel wel naar de hooiberg brengen, maar je kunt hem niet dwingen te gaan eten.	Provincie – Financieel toezichthouder

Juist verticaal toezicht versterken. Concreter en meer op maat.	Provincie – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Het verticale toezicht moet ondersteunend zijn aan het horizontale toezicht. Horizontaal toezicht maakt gebruik van de concrete eisen die gesteld zijn door verticaal toezicht zoals structureel evenwicht begroting, risico's grondvoorraad e.d.	Provincie - Griffier
Meer aanhaken op de plaatselijke/gemeentelijke situatie waarbij meer intensiteit nodig is als 3.5.1. en 3.5.2 minder goed geregeld zijn.	
Risico rapportage	Provincie – Onder toezichtgestelde bestuurder
Geen idee	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Versterking horizontale verantwoording is niet nodig	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Horizontaal toezicht kan versterkt worden door duidelijker vooraf te communiceren, handreikingen te publiceren, zelfevaluatie-instrumenten ter beschikking te stellen.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Informatievoorziening.	Provincie – Financieel toezichthouder
rapportages over horizontale verantwoording eerder beschikbaar. Meer inhoudelijke betekenis kunnen geven aan de "uitkosmt" van het huidige stoplichtmodel. Huidig stoplichtmodel is te rigide. Huidige toepassing leidt niet tot goed mogelijke versoering van verticaal toezicht en gedragen verbtering horizontaal toezicht. Eerdere reacties op dit onderwero aan provincie (door gemeente Zoetermeer) vallen "in het water".	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
meer verbindend optreden tussen gemeenten zodat gemeenten van elkaar kunnen leren	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Verticaal is randvoorwaardeijk om horizontaal de raad in stelling te brengen ten opzichte van college	Provincie – Gedeputeerde financieel toezicht
Zie vraag 3.4 (versterking kwaliteit en toegevoegde waarde)	Provincie – Financieel toezichthouder
Niet alleen het gesprek aangaan met de financiële contactpersonen, maar ook met de raadsleden.	Provincie – Financieel toezichthouder
zit niet echt in andere vormgeving maar meer in de dialoog/communcatie waar raden/alg besturen gebruik kunnen maken van de kennis van de toezichthouder, drempel zou hier misschien meer weg moetn. Die drempel is overigens niet overal	Provincie – Financieel toezichthouder
Niet. Heeft geen toegevoegde waarde. Wordt vaak alleen ervaren als een waarschuwend vingertje. Leg gewoon de eindverantwoording waar die hoort, bij de gemeenteraad.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
nee	Provincie - Griffier
geen mening	Gemeente – Griffier
minimaal 1 keer per jaar tekst en uitleg geven aan gemeenteraad (of andere verantwoordelijke)	Provincie – Financieel toezichthouder
Transparantie! Het toezicht moet zich veel meer laten zien om de raad te faciliteren. Ook leert de ervaring met de Grondexploitatie dat het adaptiever mag. Inzetten van voorspellende waarden bijvoorbeeld en inspelen op ontwikkelingen zoals regionalisering. Zie het governancevraagstuk bij gemeenteraden.	Provincie – Gedeputeerde financieel toezicht
aan de voorkant van het proces goede voorbeelden delen, informatie uitwisselen	Provincie – Gedeputeerde financieel toezicht

directere relatie toezichthouder-raad, bijv. dmv presentaties over het toezicht	Provincie – Financieel toezichthouder
Voor niet-financiële mensen leesbare begrotingsbrieven, presentaties in de raad, toezichtsbrief nadrukkelijk agenderen in de raad.	Provincie – Financieel toezichthouder
dialogoog met de provincie.	Gemeente – Griffier
nvt	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
maatwerk	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Voor mij zit die vooral in het verkleinen van de afstand tussen toezichthouder en raad. Vooral transparantie kan hier veel in doen: ontsluiten van allerlei data die de toezichthouder heeft, gesprekspartner voor (een vertegenwoordiging van) de raad, net als de accountant is. Het faciliteren van nieuwe raden: wat is financieel toezicht, wie is uw toezichthouder, waar kijkt die naar, wat vindt hij van de positie van uw gemeente etc.	Provincie – Financieel toezichthouder
Breder perspectief	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Geen idee.	Gemeente – Griffier
verticaal toezicht is nu al vrij marginaal toetsend. Binnen die kaders is voldoende ruimte voor een sterk horizontaal toezicht	Gemeente – Griffier
Voorafgaand aan de begrotingsvaststelling een standpunt van toezichthouder vragen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
?	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Door maatwerk te leveren, kunnen aandachtspunten beter benoemd worden.	Gemeente – Griffier
de essentie is dat de toezichthouder de organisatie begrijpt en kan sparren met de GR	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
toezichthouder kan vanuit waarneming suggesties geven hoe verbeteringen mogelijk zijn in de governance	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Formaliseren adviesfunctie.	Provincie – Financieel toezichthouder
geen nieuwe gedachten	Gemeente – Griffier
Geen noodzaak deze nu te veranderen	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Flexibiliteit en meer gedifferentieerde kennis bij toezichthouder opbouwen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Verticaal toezicht is teveel gericht op de ambtelijke organisatie en het college. Ga als toezichthouder het gesprek aan met de raad (bijvoorbeeld de auditcommissie).	Gemeente – Griffier
Door meer kleuring te geven aan het advies (beleidsmatig/bredere kijk)	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar

Zie vragen 1.1 en 1.2. De presentatie aan de raad waardoor deze beter geïnformeerd wordt over de financiële positie en functie van de gemeente (naast de informatie die B&W, accountant en (evt.) de audit commissie verstrekken.	Provincie – Financieel toezichthouder
Onvoldoende kennis van zaken	Gemeente – Griffier
Communicatie tussen verticale toezichthouder en gemeenteraad; aldus ontstaat een verbinding tussen verticaal en horizontaal en worden deze complementair	Gemeente – Griffier
aanwijzingen en toelichtingen concreter + versterken advisering	Gemeente – Griffier
Nadrukkelijk communiceren van het oordeel van een toezichthouder (wie dat dan ook mag zijn) met een duidelijke toelichting waarom tot een bepaald oordeel wordt gekomen. Dus niet alleen repressief of preventief, maar bijvoorbeeld een score A t/m D (vergelijk bij woningcorporaties). Door overbrengen van toezicht in aparte autoriteit (niet zijnde een bestuurslaag als de Provincie) biedt ook mogelijkheden. Zij kunnen bevoegdheid krijgen in te grijpen: 1. Herstelplan opstellen, 2. Financiële taak/verantwoordelijkheid weghalen bij college (externe verantwoordelijk). etc.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
advies	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
?	Gemeente – Griffier
Geen mening	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder
Andere insteek van de accountant en de AFM.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder
Maatwerk leveren per organisatie	Provincie – Financieel toezichthouder
Specifieke op gemeente toegesneden normen	Gemeente – Griffier
ik heb hier geen beeld bij.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Bestuur organisaties verklaring laten tekenen dat begroting structureel in evenwicht is en de vermogens positie op orde is	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder
Geen mening	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
geen idee	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Meer vertegenwoordiging door financieel toezicht in raadsvergaderingen.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
auditcommissierapporten meenemen; geven een objectief beeld van een subjectief ingebrachte begroting. Niet alle daadwerkelijke informatie is terug te vinden in de begroting. Het gaat om hetgeen tussen de regels staat, wat je mogelijk kunt meenemen vanuit een audit.	
	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar

BMC onderzoek	
uitgebreidere analyse/ rapportage	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
meer kennis overbrengen naar raden; verplichte financiële training voor raadsleden (en vooral wethouders)	Provincie – Financieel toezichthouder
?	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Hetgeen Limburg doet. Presentatie geven aan de raad waardoor de raad beter geïnformeerd wordt over de financiële positie en financiële functie van de gemeente, naast de informatie door het college van B&W en accountant. Meer kennis overbrengen naar raden. Verplichte financiële training voor raadsleden.	BZK – Financieel toezichthouder
Herkenbare rol van de toezichthouder, uitdragen van het gezamenlijk belang van toezichthouder en onder toezicht gestelde.	Provincie – Financieel toezichthouder
n.v.t.	Gemeente – Griffier
Vanuit financieel toezicht niet investeren in versterking van de horizontale verantwoording. Verloren energie.	Provincie – Financieel toezichthouder
kan ik niet overzien	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder
ik snap de vraagstelling niet: verticaal toezicht draagt bij aan een betere horizontale verantwoording, maar is niet het doel	Provincie – Financieel toezichthouder
zie antwoord hierboven	Gemeente – Griffier
Maatwerk, minder bemoenis van BZK e.d.	Provincie – Financieel toezichthouder
De gemeenteraad leert graag van de onderzoeksresultaten van de toezichthouder. Dat is nu al zo.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
De raad bewust maken van het belang van financieel toezicht. Dit kun je doen door middel van seminars, presentaties etc. De presentatie aan de raad waardoor de raad beter geïnformeerd wordt over de financiële positie en functie van de gemeente naast de informatie die het college B&W en accountant verstrekt. Dus meer kennis overbrengen naar de raad. (Verplichte) financiële training voor raadsleden.	Provincie – Financieel toezichthouder
Zie 1.1 en 1.2 Wat Limburg doet. De presentatie aan de raad waardoor de raad beter geïnformeerd wordt over de financiële positie en financiële functie van de gemeente naast de informatie door het college B&W en accountant.	Provincie – Financieel toezichthouder
Door gegevensuitwisseling door toezichthouder aan gemeenten (big data). Door gegenereerde trends en actuele! indicatoren kan gemeente zichzelf 'spiegelen'	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
meer aandachtspunten van de professionals voor de raad als horizontaal toezichthouder en betrokken vrijwilliger	Gemeente – Griffier
geen, toets bij grote risico's of het goed gaat. Voor de rest vertrouwen op de onder toezicht gestelde organisatie	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
?	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
vergelijkingsmateriaal (waaronder mbv big-data)	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Ik neig naar optie D; afschaffen verticaal toezicht. Hoe minder controle, hoe beter. Dwingt de raad om ook haar controlerende rol nadrukkelijk te pakken. Gemeente hebben echter ook een gezamenlijk belang om via art.12 claim op het gemeentefonds te voorkomen. Verder accountantscontrole aanpassen. Geen interne reviews of controleren van de	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar

collega accountants. De jaarrekening is 15 maart gereed en op 26/6, twee uur voor de raadsvergadering voor vaststelling komt het verslag en de acc.verklaring beschikbaar. Zo kan de raad haar rol ook niet pakken. Tensloten kengetallen afschaffen. Voorbeeld:	
verticale financieel toezicht naar landelijk	Gemeente – Griffier
Meer interactie tussen toezichthouder en gemeenteraad. Meer informatie van de toezichthouder voor de gemeente in de vorm van handreikingen, specials, regiobijeenkomsten, raadsvergaderingen, congressen, webinars etc.	Provincie – Financieel toezichthouder
Raadsbijeenkomsten organiseren	Provincie – Financieel toezichthouder
Zie eerdere opm. nl door toezichtskamer een beoordeling cf toezichthouder te laten doen. Toezichthouder doet dan alleen nog review. Werken met evenwichtsverklaring (meerjarig) door raad en provinciale staten.	BZK – Financieel toezichthouder
kennisteamsvormen	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder
Zie antwoorden vraag 3.4	Gemeente – Griffier
Raad een toetsingskader meegeven zoals nu bijv. al met de kengetallen gebeurt	Provincie – Financieel toezichthouder
weet niet	Gemeente – Griffier
inzet verticale toezicht meer risicogestuurd, 'in control statement' vanuit gemeente	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
het ontwikkelen en uitdragen van bijzondere expertise en vandaaruit adviseren indien daar behoefte aan is	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Tijdig kaders aangeven aan b&w en raad (begrotingscirculaire en concrete toetspunten)	Provincie – Financieel toezichthouder
Dat kan middels meer openheid/verantwoording/duidelijkere afspraken/vertrouwen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Terugtrekken / loslaten. Duidelijk maken dat de verantwoordelijkheid ligt bij de horizontale toezichthouder. (Die overigens ook verantwoording af moet leggen aan de kiezer)	Provincie - Griffier
Meer directe communicatie, verdieping in onderwerpen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Maak informatie openbaar op het moment dat het toegevoegde waarde heeft voor de raad.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
-	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
meer communicatie, verduidelijking, verantwoording afleggen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
aansluiting zoeken bij andere toezichtvormen (bijv. inspecties/waarderingskamer/externe audits en niet te vergeten accountants)	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
weet ik zo niet	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
?	Gemeenschappelijke regeling – Onder

	toezichtgestelde ambtenaar
Stel een variabel pakket op en maak daar periodiek samen met de gemeente keuzes uit. Natuurlijk zitten er in het variabele pakket ook een aantal vaste standaarden. Laat uiteindelijk periodiek de gemeenteraad besluiten hoe het verticale financiële toezicht eruit ziet. Dan krijg je echt maatwerk	Gemeente – Griffier
instellen van een overkoepelend kenniscentrum waar verplicht de begroting en jaarrekening naar toe gestuurd moet worden zodat dit centrum tips kan geven op financieel terrein (gevraagd of ongevraagd)	Gemeente – Griffier
vaker toezicht houden	Gemeente – Griffier
Via de accountant laten lopen	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Minder controle en toetsing, meer hulp om in control te komen irt tot € geformuleerde ambities.	Gemeente – Griffier
Richtlijnen (ook aan accountants), informatieve bijeenkomst raden	Gemeente – Griffier
Periodiek eenvoudige rapportages aanleveren	Gemeente – Griffier
wat werkt er niet goed in de huidige vorm? huidige vorm van verticaal toezicht geeft input aan de Raad voor toets op horizontale verantwoording.	Provincie – Financieel toezichthouder
Verticaal meer marginaal toetsen door verbeteren financiële expertise bij raadsleden.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
meer toetsing vooraf	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
sessies beleggen met raadsleden en hun wijzen op de mogelijkheden van ondersteuning	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Plicht om expliciet besluit te nemen door het algemeen bestuur over de conclusies en aanbevelingen van het verticale toezicht	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
geen idee	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
intensiever contact, adviserende rol versterken.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
eenduidige inrichting en categorieën	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Het (verticale) financieel toezicht wordt pas belangrijk van belang voor het AB van de GR als er sprake is van preventief toezicht. Door meer een adviesfunctie te vervullen of transparanter te zijn in waar er naar gekeken wordt, zou toezicht concreter naar het AB (en gemeenteraden van de partners) kunnen worden gecommuniceerd.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Voorlichting geven aan raadsleden.	Provincie – Financieel toezichthouder
er wordt nu al gekeken naar eervaringen met gemeenten en de risico's. dit lijkt mij de juiste afweging	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar

meer voorlichting geven aan raadsleden	Provincie – Financieel toezichthouder
centralisatie bij BZK of een aparte ZBO die echt onafhankelijk is en die waarborgt dat er geen verschillen zijn qua beoordeling tussen provinciale toezichthouders. Nu wil dat van provincie tot provincie (sterk) verschillen, wat natuurlijk niet terecht is.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Door ook een niet politieke auditcommissie in het toezicht te betrekken	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Communicatie tussen deze geledingen kan beter. Nu slechts dan, als de problemen er al zijn. Preventie is beter	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
meer adviserend rondom begroting, dan controleren na jaarrekening	Gemeente – Griffier
Afschaffen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Uitleg en advies aan raden en Staten.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
?	BZK – Financieel toezichthouder
minder verticaal toezicht en in de plaats daarvan advisering/scholing aan raden aanbieden om nog beter toegerust te zijn op hun toezichthoudende rol	Gemeente – Griffier
Meer in normatief verstrekken aan algemeen bestuur	Provincie – Financieel toezichthouder
meer adviesrapportages /aanbevelingen	Gemeente – Griffier
Zoals reeds aangegeven, juist niet teveel inzetten op verbetering horizontale toezicht	Provincie – Financieel toezichthouder
Meer fte bij financieel toezicht zodat je ook tijd hebt om de horizontale verantwoording te versterken	Provincie – Financieel toezichthouder
Openbaar publiceren van de uitkomsten van het verticale toezicht	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
weet ik niet	Gemeente – Griffier
Door b.v. de accountantsrol, zoals nu in de Gemeentewet is verankerd, bij de hogere toezichtshouder onder te brengen. In dit geval bij de provincie. Geeft wellicht wel veel bestuurlijke drukte...	Gemeente – Griffier
periodiek verdiepingsonderzoeken doen afhankelijk van de situatie	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Door uniforme en meer specifieke eisen en normeringen voor Gr-en te ontwikkelen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
geen mening	Gemeente – Griffier
?	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
ik snap de vraag niet	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Deskundigheidsbevordering van raadsleden stimuleren en daarmee de controlerende taak intensiveren c.q. het bieden van handreikingen.	Gemeente – Griffier

zie eerder	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
weet niet	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Ik kan mij voorstellen dat er bijvoorbeeld meer gewerkt wordt met peer reviews, waarbij de provincie meer haar toezicht hanteert op basis van benchmarks.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Heldere beoordelingscriteria/ jaarlijks oordeel publiceren obv deze criteria	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Minder intensief en meer steunend op horizontale verantwoording	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Betere terugkoppeling vanuit toezichthouder naar raad	Gemeente – Griffier
Een inspectiedienst en dus één normering en een landelijk gedeelde toezichtfilosofie zou duidelijkheid verschaffen. De toezichthouder heeft meer een adviserende rol dan een controlerende rol. De toezichthouder geeft verbeterpunten aan.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Centraliseren zoals eerder voorgesteld.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
opheffen van de provincies	Gemeente – Griffier
standaardisering	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
duidelijke afspraken maken en nakomen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Centraliseren bij een centrale landelijke inspectie.	BZK – Financieel toezichthouder
Integraler. Met alle stakeholders. Zal afstemming vragen maar werkt uiteindelijk efficiënter en effectiever.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
meer het dialoog aangaan daarbij gevoel/indruk krijgen van de fin.positie en minder rigide de regels volgen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Zie voorgaande antwoorden	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Verdere uitbouw IBT	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
geen idee	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
De provincie geeft de raad instructies over de manier waarop zij de begroting dient te beoordelen.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar

3.7 Waar ziet u de samenhang tussen financieel toezicht en interbestuurlijk toezicht en welke mogelijkheden ziet u om deze samenhang te benutten?

Omschrijf hier uw antwoord:	Voor welke organisatie werkt u en wat doet u?
Overleg met de accountants, rol van binnenlandse zaken bij het vaststellen van regelgeving.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
?	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden mi /afstemming ambtelijk/bestuurlijk	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
-	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Interbestuurlijk toezicht zou zich meer moeten richten op inhoudelijke beleidsontwikkeling in vergelijkende zin (relatieve score tov andere besturen) terwijl financieel toezicht zich moet richten op financiële maatstaven in absolute zin (voldoet wel/niet aan te stellen eisen).	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Voldoet het beleid aan financiële doelstellingen welke op lange termijn gesteld worden.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
zie niet onmiddellijk de toegevoegde waarde om deze keuze te maken. Wordt onnodig ingewikkeld.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
samenhang op provinciaal niveau (interbestuurlijk en financieel toezicht thans)	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
interbestuurlijk toezicht is bureaucratisch gedrocht	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
niet te veel poespas, financieel toezicht preventief / repressief staat los van andere zaken	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder

geen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Minder toezicht en een versterking van de gemeentelijke autonomie. Dat sluit aan bij de gedachte om het gemeentelijk belastinggebied uit te breiden.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Keuzemogelijkheden zijn onleesbaar. Nogmaals ik ben best tevreden met de huidige situatie. Een provinciaal toezichthouder die ons met raad en daad bijstaat en waar wij constructief overleg voeren over ons solide financiële beleid.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Kies voor een integrale aanpak, waarin alle aspecten die van belang zijn voor het houden van goed toezicht in één keer worden meegenomen.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Die samenhang zie ik nu hoegenaamd niet. Een eerste stap zou zijn om binnen gemeentes de slag te maken van het sturen op standaarden, via het sturen op resultaten en het sturen op lerend vermogen, naar een omgevingsgerichte sturing. De rol van de toezichthouder zou dan gericht moeten zijn op het faciliteren van deze beweging.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Ik wil graag een ander aspect onder de aandacht brengen en dat is het toezicht door de externe accountant. In het verleden werd door de accountant nog advies gegeven aan de organisatie en de raadsleden. Deze adviserende rol lijkt op de achtergrond te geraken, omdat er steeds meer gevraagd wordt van de accountant, door o.a. strenger toezicht van de AFM. De accountantscontrole lijkt een puur technische controle te worden terwijl de gemeenteraad gebaat kan zijn bij een goed financieel advies. De controle wordt een 'moetje' in plaats dat het iets bijdraagt aan de bedrijfsvoering. Daarnaast hebben steeds meer gemeenten moeite om een accountant te vinden die de controle wil uitvoeren. De vraag is hoe hiermee om te gaan. Zouden de controles door de Provincie uitgevoerd kunnen worden? Of zou iedere regio een interne accountantsdienst kunnen opzetten? Of zou de adviserende rol overgenomen kunnen worden door de Provincie? Dit lijkt me een interessante vraag om middels een volgende enquête voor te leggen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
periodiek overleg (1 x per jaar) tussen toezichthouder en auditcommissie	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
M'n bestuurskracht tov begrotingsevenwicht. Dit is je terugkomen bij enkele gemeenschappelijke regelingen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
begrijp de vraag niet goed genoeg om deze te beantwoorden	Provincie – Financieel toezichthouder
Nieuwe structuren bedenken is m.i. absoluut niet aan de orde. Schept alleen nog meer bureaucratie en mensen die anderen controleren op basis van nog meer te bedenken regels.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Expliciet opnemen van de spelregels en deze op een centrale plaats in de jaarrekening opnemen. Evt aangevuld met de financiële kengetallen.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
geen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
n.v.t.	Gemeente – Griffier
Samenhang ligt er op het terrein van de risicogerichte benadering/aanpak. Benutten van deze samenhang kan plaatsvinden bij de presentatie van de uitkomsten van de onderzoeken bijv. door middel van een stoplichtmodel presentatie.	Provincie – Financieel toezichthouder
?	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Samenhang is te vinden in de beoordeling van een goed intern controle beleid en daar in opgenomen bestuurlijke toezicht.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Samenhang hoeft er niet altijd te zijn. Vaak is het wel zo dat financiële en interbestuurlijke problemen tezamen gaan. Problematiek in gezamenlijk overleg bespreken/oplossen.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
vanuit interbestuurlijk toezicht het financiële risico beoordelen en op basis daarvan intensiteit financieel toezicht vormgeven.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
financieel zwakke gemeenten hebben mogelijk ook minder sterke (financiële) bestuurders. Zorg dat je niet alleen ambtelijk voldoende financiële kennis aanwezig hebt, maar ook bestuurlijk. Dit is een lastige.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
ik zie daar geen directe relatie tussen.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Hoeft niet persé directe samenhang te zijn. Mogelijkheden van (verplichte) kengetallen verder te onderzoeken/integreren	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar

IBT door de provincie stelt nu niet veel voor. Er zijn geen sancties aan verbonden met als gevolg dat het toezicht vrijblijvend is. Kengetallen; netto schuldquote, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit mogen maximaal x procent afwijken van het gemiddelde. Verkeerslichtmodel bij groen eens per jaar globaal toezicht, oranje extra toezicht en plan van aanpak voor verbetering. Bij rood onder verscherpt toezicht en toezicht op uitvoering verbeterplan.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
? Het interbestuurlijk toezicht mag wel een paar onsjes minder in Nederland. De wetgever moet er allereerst voor zorgen dat slechts één laag verantwoordelijk is voor uitvoering. Het is altijd Rijk en Provincie of Rijk en gemeente, nu is het op veel te veel plaatsen en Rijk en provincie en gemeente en ZBO's. Daar worden burgers horendol van. Nogmaals, financieel toezicht moet ontdaan zijn van elke mogelijkheid voor politieke beïnvloeding. Vandaar een voorkeur voor slechts de accountant (met zijn eigen strikte regiem) en afhankelijk van het oordeel van de accountant (geen, beperking, goedkeurende verklaring) door BZK een toezichregiem.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Lange termijn, grote risico projecten, gemeente overstijgende pricessen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Geen	Provincie – Financieel toezichthouder
Geen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Geen. Financieel toezicht heeft een andere doelstelling dan het bestuurlijk toezicht wat vooral politiek gekleurd is.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Een weinig bestuurskrachtige gemeente heeft meestal ook de financiën niet goed voor elkaar of eerder andersom: een slechte financiële positie zegt iets over besluitvorming door raad en college.	BZK – Financieel toezichthouder
?	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Nee, ik zie geen samenhang	Provincie – Financieel toezichthouder
zo lang het financieel toezicht een specifiek toezichtarrangement blijft is de samenhang beperkt als het gaat om uitvoering. vanzelfsprekend kunnen de oordelen vanuit de verschillende domeinen wel met elkaar gedeeld worden om zo een meer integraal beeld te verkrijgen van de onder toezichtstaande organisatie	Provincie – Financieel toezichthouder
Te weinig info om hier een gefundeerd oordeel over te vellen. beetje kort door de bocht zo om even in een enquête te doen. Wellicht zijn er mogelijkheden om dit verder uit te diepen,	Provincie – Financieel toezichthouder
Onduidelijke vormgeving antwoordmogelijkheden!!! IBT heeft vooral tot doel het provinciale toezicht dat niet in specifieke regelgeving is uitgewerkt vorm te geven en te coördineren. Financieel toezicht is wel in specifieke regelgeving uitgewerkt en heeft zijn eigen vormgeving. In alle gevallen dat de provincie en gemeente(n) samenwerken, kan financieel toezicht (achtergrond)informatie leveren. Dit is niet beperkt tot IBT.	Provincie – Financieel toezichthouder
IBT en financieel toezicht staan los van elkaar.	Provincie – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Interbestuurlijk toezicht hoort tot het minimum beperkt te zijn	Provincie - Griffier
Wat mij betreft zijn dit losstaande zaken en zie ik dus niet direct samenhang	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Kengetallen en normen bepalen zodat bij afwijking norm bepaalde acties verplicht volgen, met als doel een gezondere toekomstige situatie	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
de samenhang zit in de vraag of de gemeente het systeem van toezicht / controle goed heeft ingericht. Hoe functioneert de raad in zijn rol van controlerend orgaan? Wordt dat voldoende ondersteund, is er voldoende kennis in de raad. Zijn de taken formeel uitgewerkt en hoe werkt het in de praktijk. Door de controlerende rol over de volle breedte (financiënt, IBT, WNT, AvG, Ensia, ...) te versterken, kan gewerkt worden aan een	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar

actieve controlerende rol van de raad, en een op verantwoorden, leren en verbeteren gerichte cultuur gevestigd worden. Dat kan voor alle gebieden tegelijk.	
vooraf afstemming bij uitvoering nieuwe (financiële) voorschriften en onduidelijkheden over en weer wegnemen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
het interbestuurlijk toezicht is gebaseerd op deelterreinen; de meerwaarde zit in de onderlinge afstemming van die deelterreinen. Het geheel geeft aanleiding te komen tot een overkoepelend oordeel over de gemeente. Doen problemen op één deelterrein zich ook bij de andere deelterreinen voor? Is het een bestuurlijk of ambtelijk probleem? Is binnen de gemeente de wisselwerking tussen de diverse deelterreinen goed? Wat is de mentaliteit/houding/instelling van de gemeente?	Provincie – Financieel toezichthouder
Samenhang is er in het geheel. Financiën die gezond zijn is randvoorwaarde om andere taken goed uit te voeren en daarvoor is zicht voor raad erg van belang. Wil er ook op wijzen dat voor de Rijkshoer taak van de Cdk breed inzicht van belang is. En bestuurlijke crises beginnen niet zelden met financiële problemen.	Provincie – Gedeputeerde financieel toezicht
De (kwaliteit van de) uitvoering van gemeentelijke (wettelijke) taken wordt mede beïnvloed door de financiële positie van de gemeente. De financiële positie heeft een signaalfunctie naar andere toezichtsdomeinen (en vice versa).	Provincie – Financieel toezichthouder
Er zit een duidelijke samenhang tussen financieel toezicht en interbestuurlijk toezicht. Door kennis van de financiële situatie heb je tevens meer inzicht op de andere terreinen. Uiteindelijk moet er geld zijn om het beleid uit te kunnen voeren. Er worden andere keuzes gemaakt als de gemeente er financieel niet goed voorstaat. Er zou wel meer samenhang mogen komen, dan momenteel het geval is.	Provincie – Financieel toezichthouder
Ik zie geen samenhang tussen financieel toezicht en interbestuurlijk toezicht. Het IBT kijkt terug daar waar financieel toezicht juist vooruit kijkt. Hier zit geen enkele match.	Provincie – Financieel toezichthouder
zie hierboven geen keuzemogelijkheden voor antwoord. Lijkt op een fout in de opmaak. Financieel toezicht en interbestuurlijk toezicht staat wat mij betreft ver van elkaar. Interbestuurlijk toezicht is domeingerelateerd bv RO en staat los van algemeen financieel toezicht.	Gemeente – Griffier
Op dezelfde wijze terugkoppelen.	Provincie – Financieel toezichthouder
Ik zie het bestuurlijk toezicht dat de provincie doet als een geheel, ook al kan het financieel toezicht de status "preventief" inzetten waar dat op andere terreinen niet kan. De manier waarop de provincie toezicht houdt is hetzelfde. Wij hebben dat ook organisatorisch vorm gegeven. Naar buiten toe vind ik het belangrijk dat je transparant bent over de uitvoering van alle wettelijke taken. Dus zowel in wat je van elkaar verwacht als hoe je de gemeenten beoordeelt.	Provincie – Gedeputeerde financieel toezicht
informatie over gemeenten delen. risico's gemeenten in beeld brengen interne samenwerking toezichthouders	Provincie – Gedeputeerde financieel toezicht
FT geeft een brede blik op beleidsvoornemens incl financiën. Kennis kan goed benut worden binnen IBT om een compleet beeld te krijgen van de kwaliteit van een gemeentebestuur. Daarnaast vergroot stroomlijning van de werkwijzen van al el van het toezicht de voorspelbaarheid. IBT is een belangrijk instrument om de kwaliteit van het openbaar bestuur te meten. FT is daar integraal onderdeel	Provincie – Financieel toezichthouder
Praktisch gezien is het in onze provincie bij hetzelfde organisatieonderdeel ondergebracht.	
Op het moment zijn we content zoals het gaat.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
?	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Ik zie een 2 ledige samenhang: het gaat allebei om het uitvoeringsniveau van wettelijke taken en de insteek vanuit het toezicht is identiek: op basis van vertrouwen, risicogericht, proportioneel etc. (= manier van werken). Dat verschillende instrumenten kunnen worden gebruikt, preventief toezicht, schorsing vernietiging, taakverwaarlozing doet aan de inhoudelijke samenhang niet af.	Provincie – Financieel toezichthouder
zo min mogelijk	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar

BMC onderzoek	
Dit is mij echt te theoretisch en specialistisch.	Gemeente – Griffier
In het interbestuurlijk toezicht wordt informatie opgedaan over de sterkte/zwakte van het gecontroleerde bestuur en diens riskante c.q. risicomijdende gedrag. Dat zal zijn weerslag hebben op de performance op financieel gebied. dat is weer relevant voor het financiële toezicht. Anderzijds moet worden voorkomen, dat de toezichthoudende instantie zich via de financiële toezicht-lijn invloed poogt te hebben op de inhoudelijk te varen koers bij de onder toezicht staande partij.	Gemeente – Griffier
Combinatie van beleid waarop financiën betrekking heeft	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
De IBT kleurendiagnose ook "echt" gaan toepassen voor allen	Provincie – Financieel toezichthouder
Ik zie financieel toezicht als integraal onderdeel van het interbestuurlijke toezicht.	Gemeente – Griffier
controle van de jaarrekening door accountants. De controle(plicht) slaat soms te veel door, ook in het kader van reviews van de ene accountant bij de andere.	Gemeente – Griffier
Geen mening.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Als griffier sta ik te ver van de materie af om hier een goed advies over te kunnen geven.	Gemeente – Griffier
Meer samenwerking tussen het horizontaal toezicht en het verticaal toezicht. De provincie gaat het gesprek aan met de gemeenteraad.	Gemeente – Griffier
Ik zie samenhang doordat het wat meer diepgang geeft. Echter ik mis het plaatsen van de constatering in het grote geheel van ontwikkelingen waar een gemeente zich voorgeplaatst ziet.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Niet	Provincie – Financieel toezichthouder
niet	Provincie – Financieel toezichthouder
Nee. Voor mij geen samenhang.	Provincie – Financieel toezichthouder
soms verwarrend	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
?	Gemeente – Griffier
Het interbestuurlijke toezicht zou meer moeten leunen op het financiële toezicht.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder
Teveel rompslomp. Als zeer kleine gemeente gaat hier veel te veel tijd mee verloren, waar de burger niets voor terug krijgt.	Gemeente – Griffier
Goede mogelijkheid om via quick scan meerdere onderwerpen te bezien.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Beperkte tot geen samenhang; financiën en inhoude verschillen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Het gaat erom of een organisatie in control is. Alleen financieel toezicht zegt niets over het op orde zijn van de archieftaak o.i.d. Financiën is uiteindelijk een afgeleide van alle andere taken. Enige synergie tussen de diverse toezichtstaken (clustering) zou dan wel beter zijn.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder
?	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Nee, geen samenhang.	BZK – Financieel toezichthouder
Ik zie geen samenhang tussen financieel toezicht en interbestuurlijk toezicht.	Provincie – Financieel toezichthouder

3.8 Welke mogelijkheden zijn er om de horizontale controlemechanismen anders vorm te geven opdat het verticale financieel toezicht kan worden verminderd?

3.8 Welke mogelijkheden zijn er om de horizontale controlemechanismen ander...	Voor welke organisatie werkt u en wat doet u?
Zorgvuldige en kritische houding ventileren	Gemeente – Griffier
zorgen voor één uitvraag op basis van gevalideerde informatie en uniforme definities	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Zorg ervoor dat de regels voor accountantscontrole zo worden ingericht, dat de accountant met een algemene beoordeling de raad kan adviseren. Veel minder in details treden wanneer dit niet relevant is voor het algemene beeld	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Zoals gezegd: meer samenhang in het totale toezichtsprofiel brengen.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Zie voorgaande. Meer verantwoordelijkheid neerleggen bij gemeente ('in control statement')	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Zie hiervoor. Als je de raad in die rol wil zetten dan moet je dat (beter) faciliteren.	Provincie – Gedeputeerde financieel toezicht
zie eerdere opm. NI toezichtskamer en werken met meerjarige evenwichtsverklaring.	BZK – Financieel toezichthouder
Zie eerder (normenringen etc)	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Zie antwoord 3.8.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
zie antwoord 3.6	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
zie 3.7	Gemeente – Griffier
ze versterken elkaar, maar ik geloof niet dat als je er 1 versterkt dat de andere verminderd kan worden	Provincie – Financieel toezichthouder

BMC onderzoek	
Wij zijn van mening dat verticaal financieel toezicht niet moeten worden verminderd omdat juist door de onafhankelijke positie van dit toezicht meer garantie is op een objectief oordeel. Bij het horizontale toezicht spelen altijd elementen van afhankelijkheid en/of politieke overwegingen mee.	Provincie – Financieel toezichthouder
Wij zijn van mening dat verticaal financieel toezicht niet moet worden verminderd omdat juist door de onafhankelijke positie van dit toezicht meer garantie is op een objectief oordeel. Bij het horizontale toezicht spelen altijd elementen van afhankelijkheid en/of politieke overwegingen	Provincie – Financieel toezichthouder
Wij zijn van mening dat verticaal financieel toezicht niet moet worden verminderd omdat juist door de onafhankelijke positie van dit toezicht meer garantie is op een objectief oordeel. Bij het horizontale toezicht spelen altijd elementen van afhankelijkheid en/of politieke overwegingen mee.	Provincie – Financieel toezichthouder
Wij zijn niet van mening dat verticaal toezicht verminderd moet worden, omdat juist door de onafhankelijke positie van dit toezicht meer garantie is op een objectief oordeel. Bij het horizontaal toezicht spelen altijd elementen van afhankelijkheid en/of politieke overwegingen een rol.	Provincie – Financieel toezichthouder
weet niet. Volgens mij moet vertivaal niet verminderd worden ook al wordt horizontaal verbeterd (versterkt) iers zijn rol.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
weet niet	Provincie – Financieel toezichthouder
weet niet	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
weet niet	Gemeente – Griffier
Weet ik niet.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
We zijn van mening dat verticaal toezicht niet moet worden verminderd omdat juist door de onafhankelijke positie van dit toezicht er voor kan zorgen dat er sprake is van een objectief beeld. Bij het horizontale toezicht spelen altijd elementen van onafhankelijkheid en/of politieke overwegingen mee.	BZK – Financieel toezichthouder
Wat geldt voor verbeteren van financiële expertise bij raadsleden geldt ook voor andere toezichtsgebieden zoals archief, omgevingswetgeving etc.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Wanneer volksvertegenwoordigers meer kennis hebben over hoe zij financiële stukken moeten beoordelen kunnen zijn een deel van de rol van de toezichthouder overnemen.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
vraag of horizontaal toezicht niet wordt overschat	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Vooral buiten werking stellen van dubbele functies die er nu legio zijn.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Volksvertegenwoordigers beter faciliteren. Informatievoorziening daarop beter afstemmen en de kwaliteit daarvan bevorderen.	Gemeente – Griffier
vertrouwen geven wanneer de gemeente haar zaakjes financieel structureel op orde heeft.	Gemeente – Griffier
Verticale toezicht hoeft niet zozeer verminderd te worden als wel anders vorm gegeven.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Verticaal toezicht moet beslist verminderd, maar versterkt.	Provincie – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Verticaal toezicht hoeft niet verminderd te worden.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
verticaal meer risicogericht inzetten op basis van horizontale systeemcontroles	Provincie – Financieel toezichthouder
Verticaal /onafhankelijk blijft nodig	Provincie – Gedeputeerde financieel toezicht
Versterking financiële kennis en versterking integriteit. De raden hebben een controlerende vertegenwoordigende taak, maar bedrijven bovenal (partij)politiek.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Versterkenn posities auditcommissies	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar

BMC onderzoek	
versterken kennis van gemeenteraad/auditcie	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Verplichte rapportage vanuit horizontale toezichthouder aan verticale toezichthouder	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
verplichte modelverordeningen	Gemeente – Griffier
vermindering dient niet het uitgangspunt te zijn als maatwerk de insteek is	Provincie – Financieel toezichthouder
verdere scholing raad	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Verbeteren interne checks en balances, kwaliteit ambtelijk apparaat	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Verbeterde informatievoorziening zodat sneller inzage en correctie mogelijk is. Betere en snellere digitale info.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Van mij hoeft het verticaal financieel toezicht niet te verminderen.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Uitgaan van vertrouwen, minder accountantscontrole maar wel 'verplicht' een gesprek met de accountant.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Taak audit comité uitbreiden en deze ondersteunen met specialistische kennis	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
suggetieve vraag, financieel toezicht moet worden versterkt, niet verminderd.	Provincie – Financieel toezichthouder
standaarden verstrekken	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
sessies beleggen met raadsleden en hun wijzen op de mogelijkheden van ondersteuning	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Rol van de raad verstevigen. Daardoor kan het verticale toezicht verminderen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
risicoprofilering/IBT	Provincie – Financieel toezichthouder
regels omtrent "in control" zijn aanscherpen, zodat organisaties in een lager risicoprofiel terecht komen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
raad heeft voldoende mogelijkheden	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Provinciaal toezicht laten aanschuiven bij het overleg van de auditcommissie. In auditcommissie ook oppositie vertegenwoordiging.	
Professionaliseren horizontaal toezicht	Gemeente – Griffier
overleg over wie doet wat/voorkoming dubbels	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
opleiding raadsleden, scheiden van belangen (beleidsdoelen realiseren versus gezonde financiële positie = spanningsveld). Overigens lijken mij deze opties niet reëel.	Provincie – Financieel toezichthouder
Op provinciaal niveau kenniscentra inrichten	Gemeente – Griffier
Op dit moment goed evenwicht, ieder brengt weer een andere deskundigheid en invalshoek in	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Nvt	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
nvt	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
nog meer standaardisatie raakt de eigen inkleuring van de lokale gemeente!	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Nog meer bewustwording bij volksvertegenwoordiging.	BZK – Financieel toezichthouder

Niet	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
n.v.t.	Gemeente – Griffier
n.v.t.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
n.v.t.	Provincie – Financieel toezichthouder
n.v.t.	Gemeente – Griffier
moet dat dan?	Gemeente – Griffier
meer verantwoordelijkheid neerleggen bij + steeksproefsgewijze controle hierop	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
meer verantwoordelijkheid leggen bij algemeen bestuur (raad of auditcie)	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
meer uniformeren	
meer professionals in de raad die tijd krijgen om zich voor toezichtsfunctie in te zetten	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Meer mogelijkheden voor scholing raadsleden. Vraagbaak raadsleden financieel toezicht. Vaste controle indicatoren met duidelijke standaarden.	Gemeente – Griffier
meer kwaliteit, kennis en onafhankelijkheid rekenkamercommissies en auditcommissies	Gemeente – Griffier
Meer invoeren van kengetallen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Meer indicatoren vanuit provinciale informatie waarop gemeente (raad) zelf in toezichtsrol kan spiegelen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
meer in dialoog gaan, meer duidelijkheid over kengetallen en normen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Meer gerichtheid op controle op het "waarom" in plaats van op het "wat" en "hoe"	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Meer algemene criteria middels een soort dashboard icm een stoplichtmodel	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
mee ophouden. niet alles willen controleren. Gemeenten en GRén kunnen autonoom afwegingen maken en leggen verantwoording af aan hun opdrachtgevers/kiezers.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Mandateren	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder
lastig.	Provincie – Financieel toezichthouder
kwam eerder al aan de orde	Provincie – Financieel toezichthouder
kengetallen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Kan ik niet goed inschatten	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
kan al in huidige situatie	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Inzicht bieden / realtime begroten en bijsturen	Gemeente – Griffier
investeren in scholing vd raad	Provincie – Financieel toezichthouder
Inventariseren waar de grootste risico's liggen, daar het horizontale toezicht op richten	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder

BMC onderzoek	
interne controle intensiveren op basis van een controleplan.	Gemeente – Griffier
intern controller onafhankelijk van college (desnoods voor meerdere gemeenten als kleine gemeente), advies bij systematiek, opleiden ambtenaren/college/raad	Gemeente – Griffier
Interbestuurlijk toezicht toetst op de kwaliteit van (een deel! van) de gemeentelijke taken. Als de gemeente een krap sluitende begroting heeft maar de uitvoering van haar taken is onvoldoende, dan heeft ze een financieel probleem als ze de uitvoering van haar taken moet verbeteren.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Intensivering bestuurlijk overleg	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Integratie van interbestuurlijk toezicht in reguliere stukken planning en control	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Integrale benadering altijd beter.	Gemeente – Griffier
instellen van onafhankelijke regionale rekenkamers	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Ik zie geen mogelijkheden maar raadsbijeenkomsten en uitleg kan helpen.	Provincie – Financieel toezichthouder
Ik zie er niet veel omdat in mijn ogen financieel toezicht een nauwe relatie heeft met Europese regels over schuldenquota etc.	Gemeente – Griffier
Ik zie de noodzaak voor wijziging niet	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder
Ik vind de verwachtingen over de rol en de financiële expertise van de raad erg hoog. Om dit te kunnen waarmaken denk ik dat de raad hulp constructies in de interne organisatie en / of extra faciliteiten nodig heeft.	Provincie – Financieel toezichthouder
Ik vind dat laatste geen doel op zich, verticaal toezicht zou best mogen worden versterkt en dus niet verminderd.	Gemeente – Griffier
IBT groen, begroting automatisch goedgekeurd	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
horizontaal versterken en resultaten zichtbaar maken	Provincie – Financieel toezichthouder
Horizontaal toezicht moet zich meer richten op het vermogen vastgelegd beleidsdoelen te realiseren. Keuzes maken (kaderstellen) en de uitvoering monitoren (controleren). Het verticale toezicht moet zich beperken tot toetsing aan financieel-technische criteria: begrotingsevenwicht en toereikende weerstandscapaciteit.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
horizontaal is sterk genoeg	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Horizontaal en verticaal toezicht zouden los van elkaar moeten staan zodat iedereen zelfstandig verantwoordelijk is	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Het provinciaal toezicht wordt afgestemd met het toezicht van de accountant, de rekenkamercommissie, de auditcommissie.	Gemeente – Griffier
Het feit dat er een verticale externe financieel toezichthouder is zorgt er (mede)voor dat gemeenten geen onverantwoorde financiële besluiten nemen. Wanneer die externe blik ontbreekt laten politici zich sneller leiden tot de waan van de dag.	Provincie – Financieel toezichthouder
Het college samen met achterliggende organisatie gewoon hun werk laten doen om raad goed te informeren en goede besluitvorming van de raad voor te bereiden	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Harmoniseren van heldere, vergelijkbare KPI's met goede kwalitatieve analyse, zodat goede benchmark en sturing mogelijk is.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
governance indicatoren?	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Goede informatievoorziening aan de raad en de risico's goed beschrijven.	Provincie – Financieel toezichthouder
Goede en tijdige informatie aan de raad. bijv. afwijkingen van > (bedrag) binnen 4 weken melden aan de raad,	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder

BMC onderzoek	
Goede benchmarkgegevens. Als organisatie binnen bandbreedte valt geen verticaal toezicht nodig.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Goede afspraken maken over de gewenste vorm en inhoud van horizontaal toezicht, waardoor alleen nog getoetst hoeft te worden of het horizontale toezicht goed wordt uitgevoerd	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
geen; horizontaal toezicht moet door raad en dat zijn per definitie geen professionals.	Gemeente – Griffier
Geen. Het verticale toezicht wordt gerealiseerd door professionals. Die ontbreken veelal binnen het horizontale toezicht. Inwoners hebben er recht op dat een goed financieel beleid extra geborgd wordt dmv het toezicht. Zie het als zelfreinigend vermogen van de overheid. Dit draagt bij aan vertrouwen in openbaar bestuur.	Provincie – Financieel toezichthouder
Geen voorstander van vermindering van verticaal financieel toezicht	Provincie – Financieel toezichthouder
Geen reden om verticaal financieel toezicht te verminderen.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
geen mogelijkheden. Verticaal toezicht niet verminderen.	Provincie – Financieel toezichthouder
geen mening	Gemeente – Griffier
GEEN MENING	Provincie – Financieel toezichthouder
Geen idee	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
geen idee	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder
geen	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
geen	Provincie – Financieel toezichthouder
Geen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Extra ondersteuning van de raad door de raadsgriffie/rekenkamer/afdeling Financien: Technische bijeenkomsten	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Er zijn wel mogelijkheden die hangen nauw samen met de capaciteit, in kwantitatieve en in kwalitatieve zin, van de horizontale toezichthouder.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Eenvoudig ingerichte en leesbare documenten n	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Eenduidigheid in rapporteren / bbv regels	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Een versterking van het instrumentarium van de gemeenteraad om controle op de gemeenschappelijke regelingen uit te oefenen. Dit is essentieel, omdat er steeds meer gemeentelijke taken worden uitbesteed aan verbonden partijen. De verticale toezichthouder is er om toezicht op de gemeenten te houden, maar de gemeenten dienen zelf een vorm van 'diagonaal toezicht' uit te oefenen op de gemeenschappelijke regelingen.	Provincie – Financieel toezichthouder
Een van de problemen is dat raad en college geen directe gevolgen ondervinden als de financiële positie slecht is. Een gemeente kan in principe niet failliet gaan en financieel onverstandige beslissingen raken de raadsleden niet in de eigen portemonnee. Andersom zou er een systeem van financiële prikkel ontwikkeld kunnen worden. Nu krijgen gemeenten met een slechte financiële positie eventueel art 12 geld. Je zou ook andersom kunnen redeneren. Gemeenten die het financieel goed doen krijgen hier iets voor terug. Bijvoorbeeld in de vorm van een lagere rente om goedkoper te financieren. Dit systeem is er nu niet/bepikt. Dat geeft een extra prikkel aan de lokale democratie/raad om het goed te doen cq de zaakjes op orde te hebben.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar

BMC onderzoek	
Een leesbaar stuk van de accountant tbv het interbestuurlijk toezicht.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder
Dus meer integraal op basis van vooraf bepaalde informatie/kengetallen waaruit blijkt in welke categorie het toezicht valt en welk regime van toepassing is. Uitvoeren door 1 centrale instantie. Weg met de versnippering en de overlaps.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
duidelijkheid en naleving	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Duidelijke afspraken over de rollen taken en bevoegdheden tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen op de uitvoering van taken en de daaraan gekoppelde financiën (m.n. structurele doorrekening van loon en prijs). Hierdoor kan de gemeenschappelijke regeling een gezond financieel beleid voeren met de daarbij behorende kwalitatieve invulling van haar taken. Hierdoor kan het verticale financiële toezicht verminderd worden.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Door gebruik te maken van big data en data analyse de controle deel geautomiseerd plaats laten vinden.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Door focusaanwijzingen van onafhankelijke specialisten	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
door een koppeling in de P&C documenten te leggen tussen beleidseffecten en financiële inspanningen krijgt de gemeenteraad veel meer inzicht en kan verticaal toezicht worden verminderd	Gemeente – Griffier
Door een bepaalde kwaliteit te eisen van de interne processen en dit eventueel te certificeren.	Gemeente – Griffier
Door de Raad meer mee te nemen in het financiële besluitvormingsproces en door verbetering informatiepositie van de Raad.	Gemeente – Onder toezichtgestelde bestuurder
Door de organisaties zelf zichtbaar te laten maken (op basis van een gestructureerde vragenlijst) hoe compliant de organisatie is en waar nog aan verbeterpunten wordt gewerkt. De accountant zou dit in zijn reviews kunnen meenemen. .	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Door bestuur een verklaring te laten ondertekenen of organisatie in control is, of dat begroting structureel sluitend is. Bij rechtmatigheid, wat nooit echt bestuurlijk heeft geleefd, zie je nu dat als verklaring moet worden getekend men graag wil zien dat organisatie ook rechtmatig handelt.	Gemeenschappelijke regeling – Onder toezichtgestelde bestuurder
Door auditcommissie	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
dit gaat er vanuit dat het verticaal toezicht verminderd zou moeten worden. Zaak is dat verticaal toezicht vanuit kennis en kunde wordt gevoerd. Toesting op huisige punten is prima, vet aangevuld met beperkt aantal gemeente specifieke punten.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Die mogelijkheden zijn beperkt. We moeten niet teveel verwachten van horizontaal toezicht.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Deze zit wat mij betreft vooral in het vergroten van vertrouwen. Door regelmatig met elkaar gesprekken te voeren. Minder formalistisch.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
Deze mogelijkheden zie ik niet. Ik denk dat het horizontale toezicht nooit van voldoende kwaliteit kan worden om het verticale financieel toezicht te kunnen verminderen.	Provincie – Financieel toezichthouder
De raadsleden beter opleiden om de begroting te lezen. Verder is verticaal financieel toezicht al redelijk beperkt.	Provincie – Financieel toezichthouder
De mogelijkheden zijn beperkt. Daarom moet het verticale financieel toezicht niet worden verminderd.	Provincie – Financieel toezichthouder
de mate waarin verticaal toezicht plaatsvindt is prima	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
De controlerende rol van de raad is politiek van aard waarbij zij zonodig B&W ter verantwoording roept. Er is geen horizontaal toezicht maar horizontale verantwoording.	Provincie – Financieel toezichthouder
Dat zou onderzoek kunnen uitwijzen	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar

BMC onderzoek	
Dan zal er verbetering moeten komen in de kennis op financieel technisch gebied bij het controlerend orgaan. Of een deskundig orgaan zal hen daarbij moeten helpen (auditor, accountant)	Gemeente – Griffier
conform advies van Depla om "in control verklaring" door bestuur af te geven	Gemeente – Onderzochtgestelde ambtenaar
college opdragen vaker te rapporteren op een aantal kerncijfers	Gemeente – Griffier
Bijvoorbeeld een conclusie uit het accountantsverslag dat een gemeente zijn processen op orde heeft. Daarnaast duidelijkere verantwoordelijkheid (en daardoor ook rolneming) bij de horizontale toezichthouder	Provincie - Griffier
Bij GR-en kan het verticale financieel toezicht afgeschaft worden omdat de bestuurders voldoende en kwalitatieve ondersteuning hebben. Bij provincies of gemeenten die voldoende/kwalitatieve rekenkamers of auditcommissies hebben kan het toezicht daar ook verminderen, omdat het horizontaal al goed wordt uitgevoerd.	Gemeenschappelijke regeling – Onderzochtgestelde ambtenaar
Bij een GR vormgeven van het horizontale toezicht door gemeentes of waterschappen	Gemeenschappelijke regeling – Onderzochtgestelde ambtenaar
Bij de tussen- en eindmeting is nadrukkelijk aangegeven dat de raad zich niet ziet als toezichthouder, maar als controleur. Een samenhang tussen financieel toezicht en IBT is er niet omdat het financieel toezicht zich richt op de voldoende begroting (toekomst) en het IBT zich richt op het afgelopen jaar (verleden) . Het verschil is twee jaar!	Provincie – Financieel toezichthouder
Bij de raadsleden moet tussen de oren komen dat begroting en beleid geen gescheiden zaken zijn.	BZK – Financieel toezichthouder
betere ondersteuning	Gemeente – Onderzochtgestelde bestuurder
betere kennis aanwezig binnen organisaties	Gemeenschappelijke regeling – Onderzochtgestelde ambtenaar
Beter geoutilleerde rekenkamers die adviseren over p&c documenten	Gemeente – Griffier
Bestuurlijk het dialoog aangaan en daarmee besef creëren bij het bestuur.	Gemeente – Onderzochtgestelde ambtenaar
Bestaande horizontale controlemechanismen zijn voldoende. Verticaal toezicht kan beperkt zijn tot enkele kengetallen mbt horizontaal toezicht en grondvoorraad e.d.	Provincie - Griffier
benchmarking-big data-voorkomen overlap	Gemeente – Onderzochtgestelde ambtenaar
Bedrijfsbezoek door provincie en de genomen maatregelen in praktijk beoordelen. Bijvoorbeeld het kapitaalgoederen beheer: als er maatregelen zijn genomen om dit op orde te krijgen dit ook in praktijk beoordelen. Dus lang de afdeling openbare werken en de beheersprogramma's bekijken inclusief de financiële vertaling daarvan	Gemeenschappelijke regeling – Onderzochtgestelde ambtenaar
Auditcommissie van de raad op vaste onderdelen laten controleren	Gemeente – Onderzochtgestelde bestuurder
auditcommissie sterkere positie in de kaders van toezicht en sturen op prestaties	Gemeente – Griffier
Andere mogelijkheden dan die reeds de revue zijn gepasseerd ken ik niet maar ik ben wel een voorstander van minder verticaal toezicht. De gemeenten moeten meer zelf verantwoordelijk worden dus meer horizontaal toezicht.	Gemeente – Griffier
Als raads dezelfde toetspunten hanteerd als toezichthouder zal oordeel toezichthouder niet als verassing komen en kan gemeente hierop anticiperen.	Provincie – Financieel toezichthouder
Algemeen: rol accountant uitbreiden naar begroting, financiële kennis en advisering bij de GR-partners vergroten tav relevante toezichtspunten.	Gemeenschappelijke regeling – Onderzochtgestelde ambtenaar
Algemeen bestuur beter informeren cq opleiden	Provincie – Financieel toezichthouder
Afhankelijk van de onderzoeksopdracht van de toezichthouder.	Gemeente – Onderzochtgestelde ambtenaar

Actieve discussie in de raad, meer betrekken van inwoners en organisaties uit de gemeente. De raad ook kaders voor de horizontale controle laten vaststellen. Het toezicht meer richten op maatschappelijke vragen, ipv. technische systeemvereisten.	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
?	Provincie - Griffier
?	Gemeente – Griffier
?	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
?	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar
?	Gemeente – Onder toezichtgestelde ambtenaar